

SLOVENSKI NAROD.

Izbira vsak dan popoldne, izvenčni nedelje in praznike.

Inserati: Prostor 1 m/m × 54 m/m za male oglase do 27 m/m višine 1 K, od 30 m/m višine daje kupčički in uradni oglasi 1 m/m K 2—, novice, poslano, preklici, izjave in reklame 1 m/m K 3—. Poroke, zaroke 80 K. Zenite ponudbe, vsaka beseda K 2—. Pri večjih naročilih popust.

Vprašanjem glede inseratov naj se pritoži znamka za odgovor.

Upravnštvo „Slov. Naroda“ in „Narodna Tiskarna“ Knaflova ulica št. 5, priljubljeno. — Telefon št. 304.

Dr. Ivan Tavčar:

Odgovor.

Zadnjo soboto sem priobčil članek, v katerem sem zapisal stavek, da budi glavna točka bodoče ustave obsežena v preprostem stavku, da je Jugoslavija enotna, monarhistična država pod dinastijo Karagjorgjevićev. Ta stavek sem v prvi vrsti zaredi tega naglašal, da bi se pri bodočih razpravah v konstituanti opuščalo debatiranje o stvareh, ki se ne dajo več spremeniti, češ, da bi bila gola potrata časa, katero bi povzročila debata, recimo, o republiki, o dinastiji in o enotni državi. Odkritosrčno pa sem dostavil, da bo vprašanje avtonomije delalo resne in velike težkoče.

Tendenca dotičnega članka se je obračala proti narodnemu predstavninstvu, posebno pa ni žalila nikogar. »Slovenec« je pa vzliz temu vso svojo nedeljsko številko posvetil temu članku ter me je na treh ali štirih mestih posadil na nekak sramotilni oder.

Človek ne umre te ježe ter si je drugače ne more razlagati, kakor da hočejo naši klerikalni priatelji vprašanje, budi li naša država republika ali monarhija, držati odprto in da hočejo ljudstvo s krikom po republiki begati in zbgati do veliko večje najivnosti, kakor jo more »Slovenec« meni zaradi dotičnega članka očitati.

Istotako si te svete jeze, kar se tiče dinastije, ne morem drugače razlagati, kakor da je naša zahieva, da naj ostane dinastija Karagjorgjevićev izven vsake razprave, potipala na neko tajno žilico »Slovenčevih« redakterjev, o katerih smo uverjeni, da še marsikom izmed njih tiči v srcu oseba vladarja, ki ni bil nikdar krščen na ime Aleksandra.

Tako gleda republike, kakor glede dinastije, sem moral s sotnim člankom zadeti neko tajno mesto, kjer občutijo gotovi krogki precejšnje bolečine, če se ga dotakne.

Dalje se mi zaradi zgorajšnjega stavka očita, da sem hotel spraviti Remca in Gosarja v ječo in na vilsice, ker sta se svojčas uprla nasilnemu, ki sedel na ministrskih sedežih. Tukaj ne bomo prišli skupaj s »Slovenčevimi« gospodi, ker se oni postavljajo na stališče, da je upor v Ljubljani doposten proti vsa-

kemu nasilnemu ministru, ki tiči na ministrskem sedežu v Beogradu. Taka naj bi bila avtonomija, katero hočejo imeti naši »Slovenčevci«! Glavna beseda ostani vselej v Ljubljani, in vsak poverjenik, morda tudi vsak klerikalni župan, gotovo pa vsak dekan in župnik bo smel dvigati prapor upora, če se mu bo dozdevalo, da mu kak »nasilnec« z ministrskega sedeža dela krivico. To bo lepa avtonomija! Ne bomo imeli nikake državice, — kar bomo imeli, bo podobno velikemu vrabčemu gnezdu, skupaj znešenemu brez vsakega reda in sistema. V nedeljo zvečer bomo šli z revolucijo spati, ta revolucija bo šla z namim od dneva do dneva, in v nedeljo zjutraj se bomo zopet prebudili v najlepši revoluciji! Tako si mi ne moremo predstavljati avtonomije, ker bi taka avtonomija onemogočila vsako vladanje in bi Jugoslavijo postavila na nivo srednje- in južnoameriških republik.

Ce so me zaradi mojega prepričanja, da bi bile take razmere v redni državi nemogoče, »Slovenčevi« gospodje opovoli in ogradili, dokazuju to, da žive v domišljiji, da imajo edino le oni pravico, raznisljati o bodoči ustavi, drugim pa odrekajo to pravico. No, dobro! Če so ti precej pritlikavi velikani v resnici prepričani, da so oni sami nezmožljivi, kar se tiče bodoče ustave, najdajo kaj od sebe, naj enkrat odkrito povedo: »Tako avtonomijo hočemo imeti!« Pač pa bodo morali dopustiti, da se tudi njihov načrt kritikuje. Ali dosedaj na tem polju niso dali — da rabim Prešernove besede — nikake fige od sebe, in skoraj vem, da tudi med volitvami ne bodo odkrili svojih tajnih misli, temveč da bodo ljudstvu skrivnostno namigavali, tako da bodo celo našega dobodušnega Gostinčarja zapeljali, da bo zašel v vero, da lahko vsak hip postane predsednik bodoče jugoslovanske republike ali pa min. predsednik cesarja Karla I.

Dalje mi očita »Slovenec«, da sem s svojim mnenjem, da naj konstituanta prejkoprej ustvari enotno monarhijo s sedanjim dinastijo, zastopal — čujte in strmite! — svoje katalistično naziranje. S »Slovencem« se je težko prercati: on ti lovi be-

sede z jezika ter jih potem na svoj molitvenik uvršča kakor se njemu zlubi, tako da vsled spremene vrste spremeni tudi pomen vjetih besed. — Meni je docela nejasno, kaj ima republika opraviti s kapitalizmom. Največ v resnici pozrešnega kapitalizma je v Severni Ameriki, in tam tiči republika tik republike. Da bi bila monarhija s kapitalizmom v kaki zvezzi, oziroma da bi monarhijo priporočal kapitalizmu na ljubo, do tega sklepa ne bo prišel nihče, in naj desetkrat prečita moj sobotni članek. Ali »Slovenec«, kar se tiče kapitalizma, hoče po vsi sili tekmovati s komunistično stranko, in ta kapitalizem pobija v svojih katoliških predalih v meglenih tirdah dan za dnem, dan za dnem poje eno in isto pesem, da mora biti kapitalizem stri in polomljen prej kot moguče.

Ali, ljube duše, kaj bi Vi sami počeli, da ni na Slovenskem tisto malo beraškega kapitala? Brez tega kapitala bi od lakote umirali katoliški in tudi vsi drugi komunisti! Brez kapitala, bogoljubne duše, bi se ne mogla največja organizacija na svetu, katoliška Cerkev, vzdržavati, brez kapitala se tudi naša država ne bo mogla vzdržavati. Zatočer je strašno čudno, da se zastopniki katoliškega lista neprestano zaganjavajo v tisto, kar se pri nas imenuje »kapital«. In ker sem prepričan, da imajo gospodje vsaj nekaj značaja, ne bodo delali razlike med naprednim in katoliškim kapitalom. Vem, da o »malem človeku« ti modrijani ne bodo poprej dobili pravega pojma, dokler se komunizem ne bo razširil tudi med našimi kmečkimi masami, tako da bo »Slovenec« moral pričetkujskati proti glavnim stebrom svoje lastne stranke po deželi, t. j. proti gruntarjem in polgruntarjem, ki so ondi glavni kapitalisti in ki se bodo morali, če ostane »Slovenec« pri svojem prvotnem mnenju, ravnotako streti in vpepeliti, kot vsak drug kapitalist, ker drugače na kmetih ne pride kmalu do tega, da bi gruntarju in polgruntarju s silo vzel vse, kar ima, in po dobrem katoliškem načelu razdelili med svoje pristaše. Ni torej večja nasilnost, kakor je nasilnost teh »Slovenčevih« petelinčkov, ki hropejo vsako minutu proti kapičatu, katerega je pri nas malo in ki sam, brez pomoči od drugog, ne bo mogel rešiti naše države, najmanj pa naše industrije, brez katere moramo poginiti v enem desetletju.

Diagnostik:

Buržuji?

Nedavno je sedel v naši družbi literat. Gotovo nič hudega slutečemu je zapretil neki ljubljanski »boljševik«:

»Naj le počakajo slovenski umetniki! In posebno še književniki! Ko pridejo mi na krmilo, to bodo šele gledali!«

»Saj je tudi res!« je ljuto zagrmel sošed. »Ali mislite, da zaslужite kaj drugega? Razen morebiti Cankarja so vsi naši literatje čisto navadni buržuji!«

»A Etbin Kristan?« se je začudil literat.

»No, kvečjemu še ta, a nanj sem že pozabil!« se je obregnil »boljševik«.

Te besede, moram priznati, so mi za hip zaprle sapo. Saj o »boljševiku« sem že čul mnenje, da je pretiranec, celo prirkrnjenc. Toda nješov sošed je bil, dasi najskrajnejši socialist, vendarle populorna resen človek. Do tiste ure sem bil prepričan, da slovenska mati še ni naredila umetnika in književnika, kateremu bi se bilo batiti boljševikov ali komunistov.

Ker pa pisec teh vrst nikakor ni izmed tistih, ki bi besede kakega

»nasprotnika« kratkomalo preziral ali celo zametaval, ampak je med onimi, ki se v takem slučaju spominijo: »Premisli dobro vsak očitek, morda je pa le nekaj resnice na njem!«, je v resnici poskusil storiti tako.

Buržuji da so naši književniki? — Kaj je torej to buržua? Buržua je človek, zadovoljen sam s seboj in »obstoječim redom«, vsake prekucije se boji ko živega vraga in ne more razumeti, da bi se normalen človek brigal še za kaj več in še za koga drugega na svetu, nego za dobro jed, pijačo, oblek i. dr.

Da so bili in so še danes vsemi naši peresari skoraj brez izjeme sironaki — niti deset izjem v vseh časih ne bo! — da, pravi in resnični proletarci, pa naj so tudi hodili v »gospokških« suknih po svetu, da so morali biti torej že zato na strani trpečih in tlačenih, to »nasprotnika« ne bo preverilo, ker glavno mu je mišljenje ...

Pa kakšno »mišljenje«, za vraga?!

Naj nosi Tavčarjeva »Visoška kronika« na sebi v božjem imenu »vse znake simpatij do fevdalstva« ali kakor se je že izrazil oni, ki mi je to oponašal (opozarjam le, da stoji takoj poleg »Kronike« njegovo

»Cvetje v jeseni«, ki je vendar do fermenta »demokratično« delo), drugi naši pisatelji niso niti toliko »za-grešili«. Nasprotno, vse naše čitajoče dame, ki zaslužijo to ime, se že od Jurčiča sem zgražajo, da operirajo skoraj s samimi »kmeti in capini«, dočim »fine« ljudi kvečjemu zafrkujejo, pa se reve zato zatekajo k slavnemu »Bibliothek der Unterhaltung und des Wissens« ...

Zakaj torej — buržuji? Naši boljševiki pogrešajo pri naših književnikih tistega specifičnega, da kar naravnost poveemo: strankskega, ali še bolj, »razrednegacko« sočutja s trpečimi ...

Tu pa že mora biti dovoljena odkritosrčna beseda! Tem bolj, ker nimam dvoma, da naš boljševik ni edini, ki gleda te stvari iz te perspektive, ampak da je to naziranje tam okrog njega precej splošno ...

Moj Bog! saj človek niti ne zahteva, naj bi bilo Slovensec pri njih umetnikov dovolj, da so njihovi, in res je tudi, da bo vsak izmed njih bliže ali dalje enemu ali drugemu svetovnemu naziranju in zato ti ali oni stranki. Toda: vpregati jih ali hoteti vpreči naravnost pred en dočlen voz — kot umetnike namreč

Gospodje očitajo drugim najivnost, svoje velikanske najivnosti pa ne opazijo in ne občutijo, da s svojim kričanjem ne dosežejo drugega, nego da bodo po deželi začeli skupaj padati božji hramovi, ki se brez kapitala vzdržati ne dajo. Če bo kaj doslednosti v klerikalnih vrstah, tatera zastopa »Slovenec« in »Večerni list«, dozivimo, da bodo gg. Smodej, Kremžar in Gosar — v ozadju se bo morda prikazal tudi še prof. Remec — med slovenskim narodom naskovali božje cerkve, župnišča in kapeljnice. Ti ljudje so res tako najivni, da že sedaj vlačijo v potu svojega drobnega obraza skupaj material, s katerim poženjeno v zrak tisto, kar jim je, če smemo njihovim besedam verjeti, še danes najsvetješ na zemlji.

Spominjam se nekega pripeljala priki podružnične cerkvi v večji gorenjski župniji. Zgornji del okna se je bil v zimi ubil in, kakor je to pri podružničnih cerkvah navada, se živ krst ni brigal, da bi se okno popravilo. Med letom so se pa kavke poslužile te odprtine in v črnih topolih so prihajale vsak večer ter prenočev-

vale na oltarju pod ubitim oknom, tako da je bil videti ves črn. Ko je župnik prišel maševat k podružnici, mu je cerkovnik pripovedoval o kavkakh, a gospod je čisto dobrovoljno vzkliknil: »To so katoliške živalice — Bog jih naj blagoslov!« Na zimo pa se je izkazalo, da so kavke lepo požlačeni oltar s svojim apnom popolnoma onesnažile, tako da je poprava okna in oltarja stala drag denar. Župnik in cerkovnik pa sta oba zdihovali: »Da bi vrag vzel te katoliške kavke!«

Prepričan sem, če bo enkrat »mali človek« na deželi po gg. »Slovenčevih« redakterjih vzbujen, da ne bo ostal v vrstah klerikalne stranke, ampak z obema rokama se bo oklepil pravih komunistov in vseled se bo na tilnik župnikom in kapelanom. Takrat pa bo strta in vpepeljena zasebna last po deželi, Skofje in drugi voditelji katoliške Cerkve, ki se trudijo, v Kristovem imenu voditi to Cerkev v medsebojni ljubezni in zmernosti, pa bodo zdihovali: »O Jezus, koliko škodo so nam napravile te katoliške kavke, ki so sedale po naših oltarjih!«

Na potu k poboljšanju?

Brez obotavljanja se mora priznati, da tiste gonilne sile v naši državi, ki imajo pred očmi le sebičen ozir na se in brezobzirno izkorisčanje gospodarske konjunkture, mojstrsko razumejo pripravo in režijo. Zgodaj pred žetvijo se začeli s slavoslovji na neizčrpno bogastvo letosnje žetve. Sramežljivo so dozajali duška veliki bojažni, da letosnjo jesen utonemo v obilici priedelkov. Mi smo že tedaj svarili pred pretnim optimizmom. Letina zlasti pri pšenici dejansko ni taka kakor so na pevedovali izkušeni kvaražugoni. Potem so začeli zistematične zahteve po svobodnem izvozu, če kmečki producent ima pravico zaslužiti brezobzirno po konjunkturi. Da gre v prvi vrsti za izvozničarsko in špekulantovsko korist, se je seveda previdno zamolčalo. Lani so tisti kmečki producentje, ki tvorijo maso tudi po blagoslovjenih žitnicah, prodali na jesen pšenico po 1.20 do 1.50 K. Od vnebovpijočega odiranja, ki je pričelo pri nas z moko po novem letu, tudi banatski srednji gospodarji ni imel koristi, marveč izvozničari in podobni, navadno židovski element. Naš kmet, pa tudi hrvaški v mnogih kotorih, pa je po ogromni večini kupoval in konzument za moko. V ta namen, da se zahtevi po svobodnem izvozu ugliadi pot in da se ustvari akciji popularnejše razpoloženje, so začele cimbale

in trompete svirati, kako neodoljivo silo bode imeli svobodni izvoz na dviganje naše valute. V podkrpitev tegi pondarjanja so navajali kako že same vesti o našem jesenskem bogastvu in o možnosti svobodnega izvoza dvigajo kurz našega denarja. V resnici se je junija meseca lepo dvignila vrednost našega novca, ali vmes je igrala veliko vlogo mogočne roke, ki je oddajala pod čeno devize na beogradski borzi, dokler le prehitro možna ni bila prazna. Naši so se ljudje celo pri nas, ki so trdili, da to ni nobena gospodarska škoda. Sedaj je to jasno dokazano, ko manjka tujih pladilnih sredstev. Kako slab so se ti računi obnosili, je pokazala bridična resnica. Avgusta in septembra je padala vrednost našega denarja stalno. In danes na jesen, ko je prišel čas napovedane nadmerno obilje in so vrata svobodnemu izvozu žalibog odprtia na stežaj, civilni kurz naše krome zelo žalostno še se suši okoli pet sanitrov.

Modri vodniki naše gospodarske politike so dne 18. avgusta t. l. konečno storili odločilen korak. Ta črni dan je začela doba svobodnega izvoza. Razum sladkorja, ovsa, ovsene moke, goveje živine pod 10 let, ovce, konji, ki je izvoz svoboden. Plačati je le izvozno carino in osigurati valuto. Pšenice in pšenične moke se sme pod istimi pogo-

itak veliko preveč na svetu, toliko, da izvira celo očitek zgoraj omenjenega moža le iz njega. In sicer zato, ker ta mož presoja vse le »svojega stališča...« Čemu to vtesnjevanje, ki je celo ideji sami prej na škodo nego na korist, potrebno pa gotovo ne?

Ali ni živel prvi »krčanski« milisc Platon več stoletij pred Kristusom in ali ni bilo spisanih že vse polno »socialnih« dram in drugih del, preden je obstojala kaka socialna stranka?...

Očitek je torej več nego čuden, in naj ga človek obrne na to ali ono stran, vedno se izkaže za krivčnega. Kje je slovensko literarno delo, ki bi zastopalo ali celo kar naravnost branilo kapitalistične interese? — Ali tudi že samo simpatiziralo z uživočimi in izkorisčajočimi razredji? Nasprotno pa imamo več beletrističnih del, ki so polni sočutja do vseh ponizancev in razžalencev!

No, kajpak, mož poreče: »Ne zavijati!«

si izvoziti veliko množino, 15.000 vagonov. Od te množine je velik kontingenat, kakor se čuje, dovoljen po dogovoru z Avstrijo celo brez osiguranja valute proti razglasenemu pravilniku. Da treba odviške blaga spraviti bez mejo v denar, je jasno. Pametnemu eksportu se nihče ne bo upiral. Svojemu izvozu pa, kakor so ga pri nas uvedli, mora ugovarjati vsak, ki so mu pred očmi koristili celotupnosti. Brezobzirnega izkorisťanja trgovske konjunkture, pozabljenja konsumentovskih interesov pa ne bo zagovarjal, kdor zna misliti in vé, kaj se pravi dopustiti dandanes svoboden izvoz. V obrambo našega prebivalstva smo takoj izvignili svoj glas in ugovarjali dopustiti svobodnega izvoza, kazčo na to, da mora izvzeti možnost svobodnega izvoza kruto in nezmočno podražitev najpotrebejših živil v lastni državi, da bo tako neroden, da bo prodajal doma cenejše, če ve, da je vsele odprtega izvoza dana prilika boljše prodaje? In tako je prišlo, kar je moralno priti. Trda in daveča draginja se je ustano-

vila pri nas za moko za mast, za jajca, za svinjino, za krompir. Cene so šele neizprosno kvijku. Prebivalstvo pa obupuje in zdaja, kako bo moglo obstatiti pri takem položaju. Stari krivi krogotek se pojavi: zahteve po povišanju prejemkov, ki zaostajajo za najnižjo potrebo. Pri vsem tem je n. pr. za jajca v Ljubljani že več časa nadležno pomanjkanje in ljudje se love za jajca po trgu, dasi je cena oderuška.

Zalostna naša sudbina je, da prihaja pamet na vodilnih mestih vedno z grešno zamudo. Sedaj, ko vidijo, kam vodi bremiselnino urejeni izvoz, prihajo nekako skrivnostno vesti iz Beograda, da delajo zakon za pobijanje draginje. Bojimo se, da bodo predlagali le razne prazne nadležnosti. Doživeli smo lani v Sloveniji tako uradno pobijanje. Obneslo se navzlic dobrivoli, ni, pomislimo le ne usnje in čevlje. No, mi smo skromni in hvalimo danes že dobro voljo. Mislimo pa, da bo treba zelo lečiti v jedru. Jedro draginje živil pa leži sedaj v neovirano svobodnem izvozu.

Slovenci in Italijani.

V tržaškem »Lavoratore« je napisal časnikar Passigli na naslov generalnega komisarja Mosconija pod gornjim naslovom daljši članek, ki se deli v dva dela. V prvem delu dokazuje Passigli, da bivajo Slovenci na tržaškem ozemlju že 11 stoletij in da se jih ne more izriniti iz rodne grude. Drugi del pa daje Mosconiju nasvet, kako se more vseeno ohramiti Trst Italiji. Recept socialistična Passiglia je značilen, dasi Primorcem že davno znan. Passigli argumentira tako-le: Jasno je, da Slovenc nikdar ne more biti fašist, ker ga ti presilovito napadajo. Lahko pa postane Slovenec socialist in sicer dober socialist. V tem hipu pa zgubi smisel za narodnost, ker je predvsem internacionalne. Tedaj za njega ne obstoji več narodnostni boj in Italijanstvo Trsta je rešeno. Zato pa vrši samo Italijanska socialno-demokratična stranka, ki zbira Slovence in jih odvaja od slovenske narodne misli, pravilno svojo nacionalno nalogu. V svojem italijanskem šovinismu je zašel Passigli tako daleč, da se hvali z renegatskim delom. Najmanje ga tudi ne moti, da je tako po blatu povajjal iz visokih ciljev porojeno idejo mednarodnosti. S cinično hladnostjo razvija svoj načrt in se ne zaveda, da je zašel v nelogičnost in da je storil isto napako, ko generalni komisar Mosconi, kateremu daje tako samozavestne lekcije o primorskem vprašanju.

Mi se popolnoma strinjam z gospodom Passiglijem v tem, da se slovenski živelj ne da izriniti iz Trsta in njegovo lekcijo na naslov generalnega komisarja Mosconija popolnoma odobravamo. Glavni vzrok, da tudi vse nasilje fašistov ne izžene naših ljudi, ne leži samo v tem, ker smo mi že 11 stoletij v Trstu, kakor pravi g. Passigli, temveč zlasti v tem, ker naši ljudje svojo rodno grudo tako ljubijo, da vztrajajo tudi v najtežjih prilikah. Naš kmet in naš delavec sta bila, ki sta z znojem svojih rok prispomogla, da je Trst to, kar je. Ne samo historičen, ki sicer delno tudi velja, ampak še veliko bolj socialen argument je vzrok naše živnosti. Prav za prav je silno čudno, da g. Passigli, ki se ponaša s svojim socialismom, ne pozna tega socialnega argumenta, ali pa se morda boji, da se dotakne kočljivega vprašanja renikov, ki je danes klub vsem geslom v vsej maskiranosti v Trstu najkočljivejše.

Naj bodo stvari že kakorkoli, v

eni stvari se, kot že rečeno, z g. Passiglijem popolnoma strinjam. Logičnega salto mortale, ki ga dela g. Passigli v drugem delu svojega članka pa mi ne moremo storiti. Če se ne da slovanski živelj izriniti iz Primorja, potem je samo ena logična posledica in ta je, da tam ostane. Z drugimi besedami, da pride med obema narodoma do sporazuma, ki je posebno za zavednega socialističnega razumljiv in na dlanu ležeč. Nikakor pa ne more veljati kot kompromis načrt g. Passiglija, ki se v bistvu popolnoma krije s cilji fašistov, namreč da je nas treba uničiti. Koncem končev je za nas vendar vseeno, ali prestane naš narod v Primorju radi nasilja ali pa radi renegatstva. Tako naivni nikakor nismo, da bi volka v ovčji obleki smatrali za manj nevarnega. Cisto narobe. Zahrbten sovražnik nam je celo še veliko bolj zoper, kot odkrit in volk brez lažovice obleke manj ogaben.

Nimamo v bistvu ničesar proti ideji mednarodnosti, ki jo dasi odločni nacionalisti, dobro razumemo in celo pozdravljamo. Nikakor pa ne moremo priznati, da se mora ona uresničiti na naš račun. Če ima Italijanski delavec pravico in možnost, da se poslužuje svojega jezika, jo ima enako naš delavec. Če velja za Italijanskega delavca geslo, da ne sme trpeti radi svoje narodne pravnosti, potem mora isto veljati tudi za našega. Nosili bi vodo v morje, če bi dokazovali, da v Trstu vseh teh primitivnih pogojev pravilno pojmovane ideje mednarodnosti naš delavec ne pozna. To ve tudi g. Passigli in vendar daje tržaškemu komandantru tak nasvet.

Mi ne iščemo narodnostnega boja, dasi se ga ne bojimo. In bilo bi nam zelo ustrezeno, če ne bi imeli prav nikjer posla z Italijani. Iz srca bi jim želeli božji blagoslov, samo da bi nas pustili v miru in vsekdar smo pripravljeni pozabiti na vse in jim podati roko, če bi ne napadali nas. Ali tudi g. Passigli ve, da nismo mi oni, ki napadajo; tudi g. Passigli zna, da se moramo celo na Koroškem in v Albaniji boriti proti Italijanom in k sebi je videl tudi g. Passigli, kako nasilje mora prenašati naše ljudstvo po Primorju, dasi je tam že enajst stoletij doma. Prepričan je lahko g. Passigli, da ne najde Slovencev, ki bi imel napadalne namene proti Italiji ali njenemu narodu, enako pa je lahko tudi prepričan, da ni

in puški? ... Če bi bilo to res naš namen, potem bi seveda imeli prav naši »boljševiki«. Toda nalašč?

»Saj niti ni treba, da je nalašč!« nam odgovarjajo. »Saj je dovolj, da ste škodljivci n e h o t ē in n e v e d ē! Gad tudi ni nevaren nalašč, a vendar ga ubije vsak, kdor more!«

Literatne mislimo, da nismo gadje. Le poglejte nas z nekoliko drugačnimi, predvsem ne s tako »stališčnimi« očmi, pa boste videli, da najde marsikaj, kar je tudi za vas! Da pa ne sme biti vse samo takšno, kakor vi z a h i t e v a t e, naj vam v dokaz navedem moža, ki je bil nekoč in bo ravno zaradi tistih prejšnjih časov veselje in ponos vsega Slovencev do konca njihovih dñi, dočim bo vse tisto, kar je pozneje »zabrekalo« samo na »eno struno, brez koristi celo idej, kateri je hotel z vso silo svoje še vedno močne duše koristiti — A nton A Š k e r c a ... !

Nedavno se je vršil v Pragi Kongres »Svobodne misli«. Pozabili smo se takrat domisliti, da je bil naistem pravškem zborovanju predsednik tudi naš A Š k e r c. Svobodne misli želimo predvsem našim boljševikom in komunistom; več svobodne misli! In manj terorizma. Ker teror ubije sicer tudi našo umetnost, našo književnost ...

Jugoslovena, ki bi privolil v nasilje nad svojimi brati v Primorju. Mi moremo vedno nuditi pošten kompromis in dober mir Italijanom, ker zahtevamo samo to, kar je brezpogojno naše in ker ne čutimo nobene potrebe, da se borimo z Italijani, če nas puste v miru. Smo vedno vlijudni in pripuščamo možnost, da je hotel g. Passigli podat nekak poizkusni načrt za rešitev spora med Italijani in Slovenci, ki pa ni nevaren samo za Jugoslovene, temveč tudi za

Italijane. Če hoče g. Passigli misli, potem mora slediti zahtevam naše pravice in brezpogojno opustiti svoj nesocialni načrt. Ako pa hoče boj, potem mu pa tudi njegova laž o mednarodnosti ne bo pomagala. Mi smo bili enkrat tako naivni, ali to je že davno in danes nimamo smisla za renegatstvo. Vzdržali smo najtežje nasilje, vzdržali renegatstvo, vzdržimo tudi še poslednji boj, za svobo- do našega Primorja.

Novinski pregled.

»Jugoslavenski List« v Sarajevu je napisal ob prihodu regenta nekaj lepih besed: Prvikrat se zgodi danes, da vladar naše krvi prihaja v Sarajevo, odkoder se najbolje vidi Jadransko morje. Klici naših dedov skozi ekraj štiri veke so uslušani, njihove želje so izpolnjene. To, kar so oni pričakovali, za kar so se borili, to imamo mi. Ali to ni vse. Njim v suženjstvu je bilo vse, da dobre svobode, nam v slobodi je dolžnost, da bo naša bodočnost ogromna na Balkantu in med narodi Evrope, kulturnimi in naprednimi. Regent Aleksander je vedno nastopal kot apostol narodnega edinstva. Naj bi bil današnji dan pricetek nove era našega preobraženja v vstajenju bratske sluge in ljubezni. Naši bi danes krenili na ono pot, ki jo nam neprestano kaže regent in ki nas vodi vse v hram one ogromne bodočnosti, ki nam pristoja. Sarajevo poje in kliče ... Po narodnem edinstvu pričenja narodno preobraženje. Ljubimo se, bratje! Fred regenta, sina kralja Petra, se stopa samo z žalom bratske ljubezni in s slogom med brati!

»L'Information« piše proti madžarofilstvu. Izjava: Mala entanta je delo dr. Beneša, prijatelja Francije, ki je dobil pomočnika v Vesniču. V Romuniji Francija nima nasprotnikov. To dokazuje, da je brez podlage trdil, da bi bila mala entanta naperjena proti veliki entanti, zlasti pa proti Franciji. Do tega bi moglo priti le tedaj, ako bi bila francoška politika madžarofilska, kar je pa čisto nemogoče in je le zlomilno vzpodbljanje temu. Poročilo o francoško-madžarskem sporazumu je bilo uradno objavljeno. Čehoslovaška, Jugoslavija in Romunija imajo skupne nasprotnike, med njimi je Madžarska, ki dela zmogljive ne le doma, ampak tudi v Avstriji. Madžari misijo na maščevanje in na novo vstavljanje monarhije, kateri bi bili vogeli kamen. Velika entanta in Francija ne moreta iskati v Budimpešti sumljive pomoči. Ako bi se izbrala Budimpešta za sedež podonavške komisije, bi to vznemirilo sosedne države, ker bi se dalo Budimpešti pravilno stalinistično vladati. Madžari so osebno ljubezni ljudje, ali njihova zunanja politika je politika Hunov.

»Neue Zürcher Zeitung« priča o memoarju princa Ludovika Windischgrätzta, tičiča se v glavnem v bistvu cesarja in kralja Karla. Precej zanimivosti je v memoarju in marsiški pastel iz zgodovinske skofiane Windischgrätzove knjige ugeja očesu. Na primer maliciozna slika, kako je bil nespособen Burian po Czerninovem odstopu imenovan za zunanjega ministra. Berchtold, višji komornik njegovega veličanstva, rad pripoveduje malo sceno, ki se je takrat odigrala v dvorcu v Budimpešti. Sredi dvoran so stali kralj, Tisza in Burian v pogovoru. Pri vratih je stal lakaj. Generalni adjutant debeli Zdenko Lobkowitz se je naslanjal na okno. Tu vstopi Berchtold in pozdravi Lobkowitza. Ta mu je pošepetal na uho: V tej dvorani se preparira minister za zunanje zadeve. Kdo pa bo, je vprašal Berchtold. Jaz ne, je odgovoril Lobkowitz, jaz o politiki ne razumem ničesar. Za božjo voljo, reče Berchtold, menda vendar na zadnje ne mislijo zopet na me? Lobkowitz: Tisza gotovo ne bo, ker se noči ločiti od ogrske politike. Potem ostane samo lakaj — in eventualno Burian. Lakaj izgleda prav inteligenčno. Berchtold odvrne hitro: Jaz stavim dve na eno, da bo lakaj ... Tu pa pristopi k njemu monarh in reče: Ravnokar sem imenoval Buriana za zunanjega ministra.

»Beogradski Dnevnik« govori o pohodu barbarov proti zapadu. Enverpašča, bivši agent cesarja Viljemovega v Bosporu, se vrača iz Rusije, kjer se je mudil radi dogovorov z Ljubenom in Trockim za skupno akcijo proti zpadu, zlasti proti Angliji in Franciji. Enverpašča se že dolgo bavi z idejo panislamizma in svojo domovino je po-

tegnil v svetovno vojno pod devizo »svete vojne«. Vsi, ki so prepotovali muslimanske dežele v Aziji in Afriki, so mnenje, da brez jakih evropskih vplivov bi se te dežele ne mogle razvijati in muslimanski svet, kakršen je, s svojimi tradicijami ni sposoben sam po sebi za razvoj in napredek. Zato pa je v interesu svetovne civilizacije in muslimanskega sveta, da se evropski vpliv ne le obdrže, ampak še pojača. Enverpašča pa hoče razpolativi verski fanatici na Balkantu in med narodi Evrope, kulturnimi in naprednimi. Regent Aleksander je vedno nastopal kot apostol narodnega edinstva. Naj bi bil današnji dan pricetek nove era našega preobraženja v vstajenju bratske sluge in ljubezni. Naši bi danes krenili na ono pot, ki jo nam neprestano kaže regent in ki nas vodi vse v hram one ogromne bodočnosti, ki nam pristoja. Sarajevo poje in kliče ... Po narodnem edinstvu pričenja narodno preobraženje. Ljubimo se, bratje! Fred regenta, sina kralja Petra, se stopa samo z žalom bratske ljubezni in s slogom med brati!

»Il Piccolo della Sera« izveja, da je delo dr. Beneša, prijatelja Francije, ki je dobil pomočnika v Vesniču. V Romuniji Francija nima nasprotnikov. To dokazuje, da je brez podlage trdil, da bi bila mala entanta naperjena proti veliki entanti, zlasti pa proti Franciji. Do tega bi moglo priti le tedaj, ako bi bila francoška politika madžarofilska, kar je pa čisto nemogoče in je le zlomilno vzpodbljanje temu. Poročilo o francoško-madžarskem sporazumu je bilo uradno objavljeno. Čehoslovaška, Jugoslavija in Romunija imajo skupne nasprotnike, med njimi je Madžarska, ki dela zmogljive ne le doma, ampak tudi v Avstriji. Madžari misijo na maščevanje in na novo vstavljanje in vlastništvo v Jadranskih deželah. Madžari so osebno ljubezni ljudje, ali njihova zunanja politika je politika Hunov.

»Pour la Russie«, informacijski list, pričuje dopsis iz Moskve o ogromnih požarih v Rusiji. Cele vasi in celo mesta so žrtve teh požarov. Vsi požaristi, da bi to požiganje nehašlo, so bili doslej brezuspuni. Ruski kmetje se bore proti boljševikom s požiganjem gozdov. Deželani hočejo preprečiti dovoz drva za kurjavno v mestu. Kmetje ne palijo samo gozdov, marveč tudi že načožena drva in celo vasi ter na to beže v Sibirijo. Po sedanjih poročilih bo boljševiška Rusija letosno zimo še bolj zmrzovala kakor lani.

— »Jugoslavenski Lloyd« je pričel apel hrvatskega novinarskega društva na javnost po mu dostavil tole:

Običajno na uvodnem mestu govorimo za druge, no, danes hočemo sprejeti par besed za sebe, pro domo. Novinarji, ki vse svoje življenje in svoje delo posvečajo za pravico in dobrobit drugih, ne dobespavajo, da bi si zagotovili svojo lastno eksistenco, zlasti ne za slučaj starosti in invalidnosti. V drugih svobodnih in naprednih državah kvitira država in državu to njihovo požrtvovalnost ter jih podpira z znanimi donečki in legati v njihov penzijski fond. Tudi jugoslovanski novinarji, sedaj v svobodni Jugoslaviji, polni pricakovanja in upanja, se obravljajo do naše javnosti, da bi jim pomagala osnovati penzijski fond, ker bi, rešeni briže in skribi za svojo ostarelost, mogli še uspešnejše vrati svoje težki in odgovorni poklici. Zlasti se apelira na naš produkcijski svet, ki je v takih okoliščinah, da more oblikujeti plemenitemu namenu. Do prinešene žrtve bodo dale obilen plod.

Politične vesti.

= Vprašanje državne ureditve. Kako si predstavljajo gotovi ekstremisti politični reditev taga za vse dežele našega naroda tako važnega vprašanja, pove n. pr. »Balkanc«, glasilo srbskih radikalcev, s katerimi so naši avtonomistični klerikalci v najtežji politični koaliciji. V »Balkancu« pričuje dr. Boža S. Nikolajević dolg članek o vprašanju državne ureditve, ki je predstavljal gotovi ekstremisti politični reditev taga za vse dežele našega naroda tako važnega vprašanja, pove n. pr. »Balkanc«, glasilo srbskih radikalcev, s katerimi so naši avtonomistični klerikalci v najtežji politični koaliciji. V »Balkancu« pričuje dr. Boža S. Nikolajević dolg članek o vprašanju državne ureditve, ki je predstavljal gotovi ekstremisti politični reditev taga za vse dežele našega naroda tako važnega vprašanja, pove n. pr. »Balkanc«, glasilo srbskih radikalcev, s katerimi so naši avtonomistični klerikalci v najtežji politični koaliciji. V »Balkancu« pričuje dr. Boža S. Nikolajević dolg članek o vprašanju državne ureditve, ki je predstavljal gotovi ekstremisti politični reditev taga za vse dežele našega naroda tako važnega vprašanja, pove n. pr. »Balkanc«, glasilo srbskih radikalcev, s katerimi so naši avtonomistični klerikalci v najtežji politični koaliciji. V »Balkancu« pričuje dr. Boža S. Nikolajević dolg članek o vprašanju državne ureditve, ki je predstavljal gotovi ekstremisti politični reditev taga za vse dežele našega naroda tako važnega vprašanja, pove n. pr. »Balkanc«, glasilo srbskih radikalcev, s katerimi so naši avtonomistični klerikalci v najtežji politični koaliciji. V »Balkancu« pričuje dr. Boža S. Nikolajević dolg članek o vprašanju državne ureditve, ki je predstavljal gotovi ekstremisti politični reditev taga za vse dežele našega naroda tako važnega vprašanja, pove n. pr. »Balkanc«, glasilo srbskih radikalcev, s katerimi so naši avtonomistični klerikalci v najtežji politični koaliciji. V »Balkancu« pričuje dr. Boža S. Nikolajević dolg članek o vprašanju državne ureditve, ki je predstavljal gotovi ekstremisti politični reditev taga za vse dežele našega naroda tako važnega vprašanja, pove n. pr. »

bi zemljo, jo mora obdelovati ter je ne more prodati 10 let. Radikalci pojdejo v volilni boj s programom za rešitev delavskih in drugih socialnih vprašanj.

= Kdaj pristopi Poljska k malo ententi? Krakovski >Ozasc izvaja, da bi Poljska mogla pristopiti k mali entiti šele takrat, ko bo teško vprašanje pravčno rešeno.

= Vojne sodnije v Rusiji zopet delujejo. Iz Helsingforsa se poroča, da po došlih boljeviških listih v Rusiji zopet delujejo vojne sodnije. Delovanje teh sodnih je bilo ustanovljeno do 12. maja, sedaj pa se izvršuje že ustanovljene smrtne odsodbe in sedanje obsojenje obešajo kar v masah.

= V Ameriki love komuniste. Angleški listi poročajo, da je bila radi napada z bombami v Wallstreetu vprizjena v vsej Ameriki razzia na vse državi nevarne življe. Izdan je ukaz za aretacijo voditeljev organizacije >mednarodnega sovjetskega delavstva.

= Municipija za Poljsko se dovaže stalno z Dunaja. Nabavo in transport preskrbe agentje poljskega poslanstva. V Hirtenburgu je stalo te dni 400 vagonov municipije za Poljsko.

= Madžarski kalvinci proti čehoslovški republike. Nekateri faktorji madžarske kalvinske cerkve na Slovaškem so imeli zborovanje, na katerem so sklenili podati ministrstvu spomenico z zahtevo, da se mora obdržati sedanja cerkvena razdelitev s škofi, ki imajo svoj sedež v Madžarski, župniški in sirotinski fond ima ostati skupen s fondom v Madžarski in gimnaziji v Rimarski Soboti ima ostati madžarska. Madžarski živelj na Slovaškem ima silno oporo v kalvinski cerkvi, ki šteje nad 200.000 duš. Madžarska kalvinška cerkev dela propagando za stare madžarsko državo in si je poiskala pomočnikov na Holandskem, odkoder dobiva tudi gmočno podporo iz tamšnjih cerkvenih krogov.

= Madžarska monarhija in avstrijska republika. Z Dunaja poročajo, da so avstrijski vladni krogi vzeli z zadovoljstvom na znanje izjavo grofa Bethlena v madžarski posanski zbornici,

ki je izjavil, da se bo moral bodoči madžarski kralj odreči vsakemu drugemu prestolu in vsaki politični zvezzi z drugimi državami. Dunajska vladam smatra to izjavo za lojalno odpoved madžarskega habsburškega kralja na avstrijsko ozemlje.

= Marconi pozdravlja D'Annunzia. Dne 22. t. m. je došel iz Zadra na Reko senator Guglielmo Marconi. Pričakovala ga je velika množica in sprejet ga je D'Annunzio. Marconi je že iz Zadra in s potovanjem po morju posljal D'Annunziju brzjavne pozdravje bombastične vsebine. Proslavila ga kot vztrajnega boritelja za italijanske pravice, za vero Dantega in za besed Mazzinija, Cavourja in Garibaldija.

= Poljsko posojilo v Kanadi. Poljski finančni minister Grabski je dobil po varšavskih poročilih v Kanadi posojilo 15 do 20 milijonov dolarjev za nakup zeleniškega materiala za poljsko državo.

= Nov madžarski minister. Budimpešta, 24. septembra. (MKU) Danes pričuje uradni list lastnoročno pismo, s katerim imenuje državni upravitelj Horthy na predlog ministarskega predsednika legacijskega svetnika grofa Emerika Csakyja za zunanjega ministra.

= Kongres vzhodnih narodov se je vrnil v Baku. Po moskovskih poročilih se je udeležilo kongresa 1273 delegatov, med njimi 55 žen. Zastopani so bili Gruzinci, Armenči, Perzijani, Baškiri, Arabci, Kurdi, Židje, Indijci, Kitaje, Korejci itd. Predsednik shoda Zinovjev je plamenito pozival tlačene narode na vzhodu na sveto vojno za socialno in narodno osvobodenje. Delegati so prisegli mačevanje Lloyd Georgea in Milleranda.

= O boljeviški taktiki je govoril predsednik avstrijskega parlamenta Seitz na nekem shodu na Dunaju, izvajajoč, da pozna Ljenina in Trockega ter uvažuje njihovo stremljenje ali proglaša, da taktika, kateri sledi v Rusiji ni izvedljiva v Avstriji. Boljeviška taktika in njen oblika proletarske diktature je sploh pogrešena in ne maristična.

Dr. Simon Dolar:

Začetek šole na Koroškem.

Solska vrata so zopet na stežaj od prata. Trumoma koraka mladina, odpočita in polna upanja v svetišča muz, k virom izobrazbe in vzgoje. Kako naj de učitelj primeren stik z mladino, ki veste pazi nanj, posebno še, na prve besede, ki jih hlastno vrška v svoje mlade duše?

>Non scholae, sed vitaec! priporočajo že od nekdaj po prastarem geslu razni razboriti učitelj in vzgojitelj za prikladno vabilo — mladini ob vstopu v šolske prostore po vsej pravici in najboljšem preudarku. Iz nepregledne množine prosvetnih zakladov črpa mladina vse najboljše, najlepše in najvažnejše, da se sama usposobi, nastopiti kulturno dedičino. Raznovrstni učni predmeti obogatijo šolsko mladino ter ji koristijo v poznejšem življenu ne posredno ali posredno. Tako se običajno pojmuje zgornji latinski rek. A ima že globlo vsebino: šola imej stik z življensem! Šola bodi drobna slika življenga samega!

Katerega življenga pa? Brez dvojma življenga naroda samega. Mladina naj čuti ono, kar narod doživil! Govoto je, da velik del našega naroda hudo občutno nebotično draginjo vsakdanjih življenskih potrebščin: socialni boji še dolgo ne bodo končani. A še bolj gotovo je, da najvernejši in najbistveneji del našega naroda, globoko prešinjen narodne zavesti, živo čuti velevažno in veličastno bobo, ki jo vrše v teh dneh za svoj obstanek naši Korošci. Pa kako naj čutimo? Nikakor hladno, stvarno, objektivno in morda

celo — suhoporno! Pač pa s toplim in nemirnim sreem, s sladkostjo in bridkostjo, ob velikem trenotku, nekako tako, kakor naš genij Gregorčič sega v dušo v svoji >Nevestic:

>Stotere se misli ti v duši boré, Srce se ti krči in širi, In čuti kot vali po njem se drvá Ti v sladkobolestnem nemiri.

Pa ne samo danes in jutri, potem pa smo že zopet vse pozabili! Dan za dan se spomnimo naše Koroške in Koroščev, ki žive v oserju onih zgodovinskih tal, kjer smo se skupno borili za staro našo pravdo! V ta name je treba le malenkostnega zunanjega povoda v saka dan, da se naša narodna zavest vzbudi in srce, polno vznemih čustev zapoli. In ta povod? Hajdi, mladina, hajdite učitelji - tovarisi od ljudske do visoke šole ter zbrajmo darove, vsak po svoji moći in ljubezni do Koroške in Koroščev! Gotovo je to žrtve in v naših dragih časih celo velika žrtve. A brez velikih žrtv se še na svetu ni nikdar nič velikega ustvarilo! Saj te žrtve niso zaston, če izbramo eno najlepši prilik, ki se morda ničesar več ne povrne, za vzgojo mladine — v narodnem duhu. Ce smo v preteklem času pod pritiskom višjih in tujih oblasti zbirali leta in leta vinjarje in druge namene, bi nam pač upravljeno očitala zgodovina enkrat, da smo prezeli lepo priliko, mladino vzgajati narodno. Učitelj naj čuti in živi z narodom in mladina žnjim, to je globoka vsebina >non scholae, sed vitaec!

— *

Telefonska in brzojavna poročila.

ITALIJANI HOČEJO VOJNO.

= d Zagreb, 24. sept. »Jutarnji list« poroča iz Podgorice, da se doznaava iz poučenega vira, da so Italijani včeraj izkrcali v Draču celo divizijo. V Albaniji se zadnje dni opaža živahnno gibanje. V političnih krogih krožita dve verziji. Po prvi hočejo Italijani ustaviti naše prodiranje v Albanijo, po drugi verziji pa hočejo Italijani izzvati v južnih krajih v času pogajanj o rešitvi jadranskega vprašanja nam sovražno gibanje, da bi nas mogli držati v šahu ter vplivali na našo delegacijo.

ITALIJA PROTI D' ANNUNZIU?

= d Berlin, 24. sept. (DKU) »Berliner Tageblatt« javlja iz Bazala: »Avanti« javlja, da je zahtevala italijanska vlada od poveljništva na Reki takojšnjo izročitev parnika »Cagni« z natovorjenim blagom vred. Pred nekaj tedni so ta parnik D' Annunziji evropski legionarji zaplenili. Če reška vlada ne izroči parnika, se proglaši nad Reko blokada in druge prisilne odredbe.

DUHOVNIK ARETIRAN NA BEGU V AMERIKO.

Genova, 23. sept. Na poziv cerkvene oblasti je aretirala tukajšnja policija katoliškega duhovnika don Sallustija v trenutku, ko se je hotel odpeljati v Ameriko. Don Sallustio je bil rektor cerkve Madonna delle

celo — suhoporno! Pač pa s toplim in nemirnim sreem, s sladkostjo in bridkostjo, ob velikem trenotku, nekako tako, kakor naš genij Gregorčič sega v dušo v svoji >Nevestic:

>Stotere se misli ti v duši boré, Srce se ti krči in širi, In čuti kot vali po njem se drvá Ti v sladkoblestnem nemiri.

Pa ne samo danes in jutri, potem pa smo že zopet vse pozabili! Dan za dan se spomnimo naše Koroške in Koroščev, ki žive v oserju onih zgodovinskih tal, kjer smo se skupno borili za staro našo pravdo! V ta name je treba le malenkostnega zunanjega povoda v saka dan, da se naša narodna zavest vzbudi in srce, polno vznemih čustev zapoli. In ta povod? Hajdi, mladina, hajdite učitelji - tovarisi od ljudske do visoke šole ter zbrajmo darove, vsak po svoji moći in ljubezni do Koroške in Koroščev! Gotovo je to žrtve in v naših dragih časih celo velika žrtve. A brez velikih žrtv se še na svetu ni nikdar nič velikega ustvarilo! Saj te žrtve niso zaston, če izbramo eno najlepši prilik, ki se morda ničesar več ne povrne, za vzgojo mladine — v narodnem duhu. Ce smo v preteklem času pod pritiskom višjih in tujih oblasti zbirali leta in leta vinjarje in druge namene, bi nam pač upravljeno očitala zgodovina enkrat, da smo prezeli lepo priliko, mladino vzgajati narodno. Učitelj naj čuti in živi z narodom in mladina žnjim, to je globoka vsebina >non scholae, sed vitaec!

= Carigrad, 24. septembra. Frontna poročila generala Vranglera z dne 19. in 20. tm. javljajo, da so čete, ki operirajo v južni Rusiji, v bližini Aleksandrovke zajele eno rdečo divizijsko in eno brigado. Prva je kapitulirala, da druge pa so vješči dva popolna konjenička polka. Naslednji dan se je ofenzivna nadaljevala. Strošilo ujetnikov je prekorčilo 8000 mož.

= d Moskva, 24. sept. Vojno poročilo od 23. t. m.: Po srditem boju so naše čete izpraznile mestno Aleksandrovsk in zasedle postojanko na desnem bregu reke Dneprja.

= d Berlin, 24. sept. Listi javljajo iz Helsingforsa: Na Poljskem sta se sedaj organizirala dva ruska bobe armadna zbraha. Čete dobivajo direktive od poljskega komiteja v Varšavi. Te bele čete se udeležijo ofenzive Vranglove armade, ki se prične v kratkem.

Iz naše kraljevine.

Sanatorij za vojake. Na otoku Lokrumu namerava zgraditi ministrstvo za narodno zdravje velik sanatorij za zdravljenje bolnih vojakov in invalidov.

— Za zagrebske verižnike. Zagrebski listi poročajo, da te dni izide nova naredba za mesto Zagreb glede izgonu tujev. Po tej naredbi naj bi se izgnalo iz Zagreba vse osebe, ki se bavijo z zakotno trgovino, tihotapstvom in ki sploh žive nemoralno življeno ne glede na to, kako dolgo žive.

— Sanatorij za vojake. Na otoku Lokrumu namerava zgraditi ministrstvo za narodno zdravje velik sanatorij za zdravljenje bolnih vojakov in invalidov.

— Za zagrebske verižnike. Zagrebski listi poročajo, da te dni izide nova naredba za mesto Zagreb glede izgonu tujev. Po tej naredbi naj bi se izgnalo iz Zagreba vse osebe, ki se bavijo z zakotno trgovino, tihotapstvom in ki sploh žive nemoralno življeno ne glede na to, kako dolgo žive.

— Na Reki anarhija. V nedeljo zvečer je došlo med mestno policijo in D' Annunzijevimi arditidi do spopada v neki gostilni na Pelhinu. Dva mestna policista in štirje arditidi so bili ranjeni. Izmed arditid sta dva težko ranjena.

— Radi kuge na Reki. Primeri kuže na Reki so izvzeli strogo pozornost ter sta radi tega odpotovali v Bakar zdravstveni načelnik in en bakteriolog, da ukreneta vse potrebitne korake v svrhu obvarovanja naših krajev pred pogubno kugo.

— Po ugotovljenju kuge so bili trije bohniki takoj prenešeni v bolnično za kušne bolezni na Pehlinu. Dvajset oseb, ki so bile z njimi v dotiki, so takoj izolirali ter se nahajajo sedaj neprestano pod strogim zdravniškim nadzorstvom. Od ponedeljka na tork je oboleni na smak kuge še ena oseba, vendar pa še ni popolnoma ugotovljeno, ali je res oboleni na kugi. V soboto zvečer je umrl stotnik Grossi. Mestno zdravstvene oblasti nastopajo z vso strogostjo, da bi preprečile nadaljnje iznenadno opasno epidemijo. Posledica tega je, da se mesto še nikdar ni nahajalo v takem stanju, kar se tiče distanči, kakor ravnino sedaj. Leto dni, odkar je došel D' Annunzio, se javni higijenični ni posvetala nobena skrb. Kremeri so načinjali smeti za par mese-

cev ne obratuje. D' Annunzio je namesto, da bi skrelbil za čistost mesta, znal prirejati samo svečanosti, proslave in plese, medtem ko so se smeti na raznih mestih kakor n. pr. pri izselniškem domu in tobačni tovarni kupičile. Sedaj, ko se je pojavila kuga, opaža vse za mesto škodljivo gospodarstvo.

— Slovenščina v Ajdovščini. >Edinstvo poroča, da je italijanska vlada sklenila premestiti slovensko gimnazijo iz Gorice v Ajdovščino. — Marconi v Trstu. Italijanski senator, slovec znanstvenik Marconi se je mudil te dni v Trstu.

— Slovenščina v Ajdovščini. >Edinstvo poroča, da je italijanska vlada sklenila premestiti slovensko gimnazijo iz Gorice v Ajdovščino.

— Marconi v Trstu. Italijanski se-

nor, slovec znanstvenik Marconi se je mudil te dni v Trstu.

Kam je izginil poslanji denar?

Iz Amerike smo dobili v objavo tole pismo:

Kmalu po izbruhu svetovne vojne, v kateri so bili občutno prizadeti tudi Slovenci v domovini, se je ustanovila zveza »Zedinjeni Slovenci« v Milwaukee, Wis. z namenom, prirejati predavanja, zabave in izlete, čisti dobitek od teh zabav nalagati obrestnosno in z izkupilom z nabranim denarjem podpirati po vojni prizadete in revne rojake v domovini. To je bil smoter zveze. Ti zvezi so se pridružila brez izjemne vse slovenska podpora in kulturna društva v Milwaukee, in West Allis po številu 9 kulturnih in 12 podpornih, ob brezversko svobodomisnih od ultra-katoliških, od boljeviških navdahnjenih pa do monarhičnih, od avstrijakov preko srbofilov do ekstremnih internacionalcev. Tako se je naboljšalo okrog 2000 dollarjev.

Prišel pa je enkrat klic iz pomoč od slovenskih dijakov v Švici. Zveza je čutila po svojih upravnih dolžnostih pomagati in je odpeljala precejšnjo sveto. Prosila je za potrdilo o prejemu. Čakala je na to je prišel v Ameriko g. dr. B. Vošnjak. Vprašali smo ga, ako kaj ve o onih dijakih in o onih dolarjih v Švici. Povedal nam je, »da so študentje groš prejeli«. Toliko smo zvedeli, da bi pa bili sprejem denarja potrdili, za to so se čutili prevelike gospode.

Za odpravo stanovanjske mizerije.

I.

Stanovanjska beda! Zimo imamo pred vratim, a stanovanjsko vprašanje se še vedno ne da rešiti. Poskusi, ki so se storili v tej zadevi do sedaj, so naleteli vsi na odpor in so ostali več ali manj poskuši, bodisi ker so bili kritični, bodisi ker so bili neizvedljivi. Da bi moglo priti do vsestranske pravne rešitve tega vprašanja, na to niti misliti ni, a ublažiti krivice, ki jih vsebuje sedanje stanje, je poglavita nalog stanovanjske politike.

Velič korak za rešitev stanovanjskega vprašanja tvorijo olajšave za zidanje stanovanjskih hiš, ki jih je dosegal naš minister za socialno politiko dr. Kukovec. Kljub temu pa vendar le še ni pričakovati, da se bo gradnja hiš pospešila in to edino iz tega vzroka, ker je gradnja hiš predraga in ker se investirani kapital ne more nikdar obrestovati, oziroma, ker bi imela stanovanja v novozgrajenih hišah tako ogromno visoke cene, da jih nobeden ne

uradniške sloje. Od sodnikov se zahteva samo čistega idealizma; da od tega ni mogoče živeti in rezati kruh pravice, se je pokazalo zlasti na Hrvatskem, kjer je baš pred tremi tedni podal ostavko 76 sodnikov 8., 7. in 6. razreda, ker so se naveličali praznih obijul in naravnost sramotne eksistence.

Glede na okolnost, da v vseh pokrajini primanjkujejo v jemanju ena trejtina sodnikov, da državna uprava ne privošči sodnikom miti oih svot, kateri bi moral izplačevati, če bi bila vsa najpotrebejša sodniška mesta zasedena, da se potem ta v kvar sodstvu prihranje denar nesmiselno zapravlja v drugih strophah državne uprave, so sodniki enčudno sklenili memorandum, v katerem zahtevajo takojšnjo izplačilo posebne sodniške doklade. Vsebina te-resolucije se je obenem v kratkih potezah brzjavala ministru pravde. Obenem se je poslala udanost na brzjavak Nj. Veličanstvu kralju Petru I.

Po tej širši skupščini so se sestali delegati iz posameznih pokrajin, kateri so že pred otvoritvijo določile posamezne organizacije.

Kot taki so bili določeni:

Za udruženje sudija v Beogradu: predsednik prvostepenog suda u Beogradu dr. Trpežić in sekretar apelaciong suda istotam dr. Dane Damić; iz Andrejevca v Črni gori sodnik Mirović.

— *

Koroška mladina v Ljubljani.

Spoed sprejema: Kakor znamo, obišče našo prestolico dne 28. t. m. okrog 1200 koroških otrok, in 300 odraslih (starijev in učiteljev). Koroški pridejo ob 11. uri predpoldne. Od kolodvora po Wilsonovi cesti do Kongresnega trga se razvrsti po 10. uru šolska mladina. Za šolsko mladino se razvrste društva, organizacije in ostalo občinstvo. Godba in društvene zastave, kakor tudi zastave šol pričakujejo na kolodvoru (peronu). Po prihodu vlaka pozdravi došlece na kolodvor učenka in ljudljanskih šol. Nato se razvrsti spred — na celu Salezijanska godba in zastave. Za godbo korakajo Koroški,

— *

za njimi godba Zveze jugoslovenskih železničarjev potem mladina ljubljanskih šol, društva, organizacije in ostalo občinstvo. Pred univerzo (deželnim dvorcem) pozdrav akademika in zastopnika mestne občine. Na to obred v določenih restavracijah. Ob 2. uri 30 min. pop. predstava v dramskem gledališču. Po predstavi ob 5 uri 30 min. z godbami pred Narodni dom. Tam večerja. Ob 7. uri zvečer odhod po Prešernovi ulici mimo Prešernovega spomenika, Uniona, Sodnije, po Wilsonovi cesti na kolodvor. Ob 8 uri zvečer odpelje vlak na Koroško.

— *

Dnevne vesti.

V Ljubljani, 25. septembra 1920.

— Zaradi plebiscita na Koroškem se opozarjajo vsi javni usluženci s plebiscitnega ozemlja in tudi oni, ki so imeli 1. januarja 1912 stalno bivališče v coni A ali B na Koroškem in so bili povodom sovražnosti na Koroškem leta 1919 pregnani ali so morali iz varnostnih ozirov zapustiti plebiscitno ozemlje, naj takoj prijavijo po narodnih svetih svojo glasovalno pravico, ker z 29. septembrom poteče reklamaciji rok. Za glasovanje samo pa naj si pri svojih nadrejenih oblastnih preskrbe primeren dopust.

— Manifestacijski shod za Koroško, priredi Sokolski Savez v nedeljo dne 26. t. m. ob 11. uri dopoldne v Narodnem domu. Pozivamo vse občinstvo, da se zborovanja udeleži v kar največjem številu, da manifestira za Koroško.

— "Koroški dan" v Ljubljani. Jugoslovenski Sokolski Savez priredi v nedeljo v celi državi "Koroški dan". Z ozirom na velikansko agitacijo od strani Nemcov na Koroškem ni potrebno še posebej pouzdrjati pomen tega dne. Vsled tega prosimo vse občinstvo, da podpira Sokolstvo pri tej važni akciji. V Ljubljani se kodo pobrali darovi po mestu. Vsak nabiralec mora imeti legitimacijo Saveza. Vsakdo naj položi vsaj majhen dar na altar domovinе.

— V narodne namene nabirajo te dni ugledne osebe v Ljubljani prispevke in blagu. Vsi sloji našega prebivalstva tekmujejo v dejavnosti, na čelu jima naši denarni zavodi, trgovci in industrijeti. Nabralo se je že mnogo blaga in denarja, vrednost presega že prvi milijon. Prde čas, ko bomo lahko imenoma zabeležili vse požrtvovalne darovale, takrat pa bomo javnost seznanili z imeni tistih, ki so zadrgnili svoje žete in vrgli na oltar domovine samo par beličev, dasi razpolagajo s stotisoči in milijoni in dasi vedo v kakšen namen se nabira blago in denar.

— Slovenci in davki. Davki morajo biti v vsaki državi, ali gotovo je, da niso priljubljeni, naj bodo visoki ali nizki. Kdor zahaja med ljudstvo, bo gotovo odnesel krvavo glavo, če bo pričel davke hvatali, in naj si so še tako nezmati. To je svojih doživel pok. Karel Klun, ki je nekega dne v parlamentu predstavil "zadovoljnega Kranjca", češ da Slovenci z navdušenjem plačujejo cesarske davke. Vse dni svojega življenja je nosil tega "zadovoljnega Kranjca" na svojem hrbtu, in če si ga hotel še pozneje spraviti v jezo, da se je kar tresel, mu je bilo treba omeniti le navdušeno plačevanje davkov. Danes, pred volitvami, ni posebno dobra taktika, pred ljudstvom zagovarjati sedanje davke. Vsi smo prepričani, da bo moral vsak finančni minister skušati prekopri-

doseči ravnotežje v proračunu, in da mu to ne posreči drugače, nego z visokimi davki. Vsi pa smo tudi prepričani, da sedanji proračun in da davki, ki so v zvezi s tem proračunom, ne odgovarjajo takozvanim davčnim pravicam. Davki morajo biti v vseh delih države enaki in se morajo po vsej državi izterjati z enako strogoščjo. To pa se danes ne godi, najbogatejše pokrajine Jugoslavije uživajo v tem pogledu posebno kričeče privilegije, medtem ko imamo Slovenci mnogo težje davke nego kdaj. Tudi se ne daju takoj sklicevati na proračun, če da obsegza za Slovenijo dosti več izdatkov, kakor pa davkov. V tem pogledu tavamo še čisto v tem, ker dobro vemo, da obsegza proračun med izdatki obilo točk, ki so samo na papirju. Tukaj ne bo prej jasnosti, dokler država ne izda samo svojega proračuna, temveč tudi računske zaključke, iz katerih bo brezobjektivo razvideti, da slovenske pokrajine več platujejo, nego prejemajo. — Smo pa tudi mnenja, da razprave o tej tvari neposredno pred volitvami niso posebno srečne, ker je položaj tak, da se priprosto ljudstvo ne bo dalo prepričati, in če bi sam sv. Duh govoril iz dotočnega pisa. Samo politični nasprotniki grabijo po tej kosti ter kriče, potisnivši celo stranko z eno osebo v lonec: Poglejte jih, davke hvalijo! Mi pa imamo zopet prepričanje, da časnikarji SLS ne postopajo kaj srečno, če sedaj tako kriče. —

Odkar je bil prevrat, vodijo časnikarska glasila omenjene stranke neprestano vojsko proti kapitalu in kapitalistom med nami. Do hripavosti so se že nakričali, da je treba kapital in kapitaliste med Slovenci zatreti in vpepeliti. Noč in svaljkajo in pečejo milijonarje skupaj, so pa pri tem tako najivni, da milijonarjev v svojih lastnih vrstah ne vidijo ter žive v lepi nadi, da bodo s temi milijonarji ubili napredno stranko v Slovencih. Ampak krik se vendar razlega od Ljubljane do Beograda, in ni čuda, če žive končno v Beogradu, sklicuje se na "Slovenca" in njegove tovariše, v prepričanju, da je slovenski narod narod samih milijonarjev, da torej lahko prenaša najhujš davke. In da so končno utrjeni v tej veri, je povzročil sam dr. Korošec, o katerem se govori, da je proračun in Stojanovičeve nove davke s opisal. Najbolje bo torej, da se med volitvami o davkih sploh ne govori!

— Tehniška fakulteta. Študijsko leto 1920/21 se prične na tehniški fakulteti začetkom oktobra in sicer II. in III. letnik v polnem obsegu izjemno strojno-elekrotehnički oddelek. Za prvi letnik se bodo vrnila predavanja zaradi pomankanja prostorov početkom leta v skrenjenem obsegu, v popolnem obsegu pa počeni s 1. januarjem, to bo po otvoritvi lastnega poslopa tehniške fakultete. — Fakultetni svet teh-

niške fakultete obžaluje, da v študijskem letu 1920/21 ne more otvoriti III. letnika na strojno-elektritehniskem oddelku radi pomankanja kvalificiranih učnih moči za glavne strokovne predmete.

— Z univerze. Na deski juridične fakultete je objavljeno, da se bodo pravno zgodovinski državni izpit vršili na univerzi od 30. t. m. do 6. oktobra, vsak dan dopoldne in popoldne. Priprušenih k tem izpitom je 34 kandidatov. Objavljen je tudi, da naj vsak kandidat pride sam po pismeno vabilo k izpitu.

— Izpit učne usposobljenosti za pouk telovadbe na srednjih šolah se vrši dne 9. decembra t. l. na vsečišču v Zagrebu. Prijaviti se je pri tozadovnem komisiji ali pri g. dr. Franju Butčarju, Zagreb, Josipovac.

— Gostilničarska zadruga je imela včeraj popoldne sejo v hotelu Lloyd, na kateri se je razpravljalo o sprejemu koroške mladine, ki prispe v torek v Ljubljano. Zavedajoč se svoje narodne dolžnosti je gostilničarska zadruga sklenila, da prevzame v svojo oskrbo pogostitev koroške mladine v torek popoldne. Gostilničarji so se zavezali, da prirede kosilo koroški deci večinoma brezplačno, gostilničarjem pa, ki bi ne mogli prirediti kosila docela brezplačno, povrne stroške zadruga sama. Vsa čast gostilničarski zadrugi, želeti je samo, da bi našel vzgled naših narodnih gostilničarjev v požrtvovalnosti mnogo posnemovalcev tudi v drugih slojih in poklicih.

— Za Boris Mirana! Gospod prof. Stritar je postal amerikansk Slovenc v Clevelandu za njihov velikodusni dar sledič "Zahvalo": „Leppo, če mi pomagaš, ki vpijo — Ob potu v solzah te pomoči prosi. — Še lepše, njuem priti na pomoč, — Ki brez tolaže tiho križ svoj nosi; Da od slabosti v sili svoji hudi — Sirota brez pomoči se ne zgrudi“. Te besede povedovaly dovolj. Darove, kdo hoče, pošle dosedanjemu nabiratelju (F. Segula, župnik v p., Pragersko), dokler da morebiti kaj ne ukrenejo morodajni činitelji.

— Prihod koroške šolske mladine v Ljubljano. Dne 28. sept. t. l. se udeleži sprejema koroške šolske mladine na glavnem kolodvoru učiteljstvo in mladina vseh mestnih ljudskih in meščanskih šol. Ta dan bo pouka prost.

— Tovarište tehničke tretjega letnika strojnega in elektrotehničnega oddelka, vabim na sestanek v knjižnico A. D. I. T. 27. t. m. ob 11. dopoldne. Tovariši, ki se niso vložili prošnje za podporo v inozemstvo, naj prinesajo vse potrebne listine seboj.

M. D.

— Podjetnost naj zabrani izseljevanje! Bela krajina je dajala še pred vojno največ izseljenikov. Po vojni se je vrnilo mnogo domačinov, toda zdaj je že izseljevanje začelo znova. Nerodovitna, kraška zemlja slabno redi ljudstvo in žival, promet je oviran po slabih cestah, industrije ni in celo domača tekstilna obrt zaradi nedostajanja sirovin propada. Začelo se je govoriti o zadrugi, ki bi pospeševala proizvodnjo ženskih ročnih del; treba je pa podjetnica, ki bi podjetje organiziral in vodil. Kakor živita Kočevce krošnjarstvo in domača lesna obrt, bi mogla Belo krajino rešiti izseljevanja podjetnost domačega industrijalca. Kje so naši kapitalisti, kje podjetniki? Naša vladava naj bi se pobrigala za Eelokranje, ter jim prisločila na pomoč z inicijativo in z možmi, ki so sposobni in moderno ustvarjajoči!

— Stavba in javna dela. Priklojiti teden bodo postavili strelšnik na prvi dveh novih tronadstropnih stanovanjskih hišah: na hišo južne železnicne ob koncu Resslejvi cesti in ono Jadranske banke v Pražakovi ulici, dočim je temeljno zidovje druge hiše imenovane banke na istem stavbišču tudi že dograzeno. Ob šentperškem nasipu je dograzen novi del K. Pollakovega tovarniškega poslopa. Na stavbišču bivšega vojaškega oskrbovališča je novo pisarniško posloplje dograzeno do strehe. Na istem stavbišču so pričeli ob Dunajski in Aleksandrovi cesti s kopanjem temelja, dovajanjem stavbnega materiala i. dr. projektiliranega obsežnega posloplja Kreditne banke. Ob Ahaclevi cesti gradita novo vilo Pr. in M. Poženel. V hiši št. 16 Pred Škofijo so adaptacijska dela v pritičju dovršena. V semeniškem posloplju (ob Vodnikovem trgu in Šolskem drevoredu) so v pritičju izvršena adaptacijska dela za štiri trgovske lokale. Pri Kmetovi vili v Kolizejski ulici so zidarska dela končana. Ob Cesti na Rožnik je zgradba nove vlike končana. V Kolodvorski ulici je dal I. Zorčič prebarval fasado svojega hotela "Triglav". Na Šp. Petra cesti je dal prebarval svoji dve hiši ter tovarniški ograjeni z K. Pollak. V hiši št. 78 (Trčkovi dedičev) v Ljubljani in Židovski ulici se je po-

pravil tlak. Prebeljeni sta na novo hiši: Del. konzumnega društva "Pod Trnčo" ter Medenova na Jurčičevem trgu. V Komenskega ulici št. 16 bodo te dni prebarvali hišo. — V glavnih strugih so pričeli pretekli dni ob desnem bregu z zgradbo nabrežnega zidu na obeh straneh frančiškanskega mostu. Par novih poslopij je bilo zadnji čas zgrajenih tudi v Vodmatu, na Viču (Rožni dolini), Sp. Šiški in Mostah. V novodograjenih hišah še ne bo letošnjo jesen nikakih stanovanj na razpolago; pač pa prihodnje poletje. Le vsled kake preselitevi ali smrti odnosno izgonu semkaj nepristojnih ljudi razpolaga gospodar recte »drž. stanovanjski urad« s kakim manjšim stanovanjem odnosno mesečno sobo. Kakih 30 siromašnih strank bo dobilo to jesen malo stanovanja v za to adaptiranih podstrešnih prostorih in drugod.

— Iz Ljubljane se preseli trgovec Benedikt, ki je imel modno trgovino v hiši Mestne hranilnice v Prešernovi ulici. Preseli se v Beljak. Drug takšen trgovec ima svojo rodino stalno na Zgornjem Štajerskem, on sam pa vodi trgovino v Ljubljani, ker mu to izborno nese.

— Apel na trgovce! Odbor za sprejem koroške dece je sklenil najrevnejše koroške otroke obdarovati z obliko, obuvali, nogavlicami itd. Če pomislimo, da nemška Avstrija kar obsipava ljudstvo v coni B z darovi, človeka kar srce boli, ko vidi, da se v tem oziru pri nas tako malo storii. Obračamo se tem potom na gospode lastnike trgovin z iskreno prošnjo, naj vsak po svojem premoženskem stališču daruje nekaj rabljivega in potrebnega. Darovi naj se blagovljivo poslati ge, dr. Debelakovi v Krešiju (poštna direkcija), do ponedeljka opoldne.

— Plebiscitni letaki. V roke so nam prišli nemški zeleno-beli letaki iz koroške plebiscitne cone A, ki predstavljajo dva srbska vojaka, ki skušata zvezati nagega človeka, letak naj predstavlja našo državo. Verjamemo, da se bodo pri nas zvezali vsi pobesneli elementi. Drug letak vpraša: „Hočeš v Macedonijo ajnrukati?“ Tretji pravi: „Schluss mit dem Gewaltakten in der Zone A!“ Nič bolj si ne želim, kaže to, da bo že enkrat konec nemških nasilij v naši coni. Četrти letak vsebuje pobožno željo koroških nemčurjev: Marš vn s Kranjci!

— Gospodarski parlament. Kako v spominu, so se slovenski gospodarski krogi že pred meseci oglašili z zahtevo, da se osnuje Centralni gospodarski parlament v Beogradu, v katerem bi se zbirali zastopniki vseh gospodarskih panog. Zahteva je rodila želja, omogočiti v naši domovini boljšo in bolj premišljeno gospodarsko, trgovsko in finančno politiko ter pripraviti do potrebnne veljavne gospodarske kroge. Kar si je g. Ninčić ustanovil v Gospodarskem svetu za svojo potrebo, nima vrednosti in ne dosega onega, kar potrebuje naše gospodarstvo in naša država. Politikom, v gospodarskih stvareh žal navadno lajkom, zahteva po tej napravi ni segla ravno k srcu. Ali zahteva je ena tistih, ki se po svoji stvarni upravičenosti, mora uveljaviti. Kar se bližamo volitvam, je to vprašanje stopilo na površju na Hrvatskem. Kakor pri nas so tudi na Hrvatskem produktivni krogi zelo nezadovoljni z obstoječimi strankami. Izprožila se je misel, da bi se združili v novi stranki na podlagi v prvih vrstih gospodarskega programa. Ta misel ni še mogla do veljave, v prvi vrsti zato, ker ji manjka opore v tisku. Pač pa je to gibanje obudilo na Hrvatskem znova misel, da je osnovati v Beogradu »Narodnogospodarsko veče« in po pokrajnah pokrajinske gospodarske svete. O tej zahtevi so se razni gospodarski veljaki že izjavili. V zadnji številki "Jugoslov. Lloyd" je razpravljal o tem gospodarstvu dr. Jurij Vrbanč, predsednik Saveza novčanih zavoda. Pokret zasluži pozornost naših gospodarskih mož.

— Carinski urad popravlja. Prejeli smo to-le pismo: »V številki 201 od 2. septembra 1920, prlobljili ste pod naslovom "Nezaslišano" noticijo, ki trdi da ljudje mrijo, ker zdravniki nimajo na razpolago potrebnega leka proti grizi, da leže zdravila vsled nemarnosti carinskih organov nezazaričena na kolodvoru. Na to notico je zaslilala ljubljanska carinarnica g. Cirila Kartusa, vodjo lekarne občne javne bolnice v Ljubljani, ki je podal sledično

Česká obec v Ljubljani počítá pro své členy a jimi uvedené hosty „Svatováclavské posvícení“ dne 28. t. m. v dvoraně hotelu „Tivoli“. Za částeček v 8. hod. večer. Předprodej vstupenek v drogerii „Adrija“, Šelenburgovala ul.

Kultura.

NARODNO GLEDALIŠČE.

Spored dramskih in opernih predstav.

Drama:

Sobota, 25. tm., »Pygmalion«, izv. Nedelja, 26. tm., Hasanaginica, izv. Ponедeljek, 27. tm., »Anfisa«, B.

Opera:

Sobota, 25. tm., »Glumatič«, E. Radi obolenosti gdene. Richterjeve se počitki v nedelji dne 26. tm. mesto »Trubadurja« Lepa Vidač za izven.

Koncert Zlatka Balokovića. V našem listu že objavljeni koncerti največjega jugoslovenskega virtuosa na gosilah Zlatka Balokovića se bodo vršili v Ljubljani dne 4. oktobra (velika dvorana Union), v Celju dne 5. oktobra (velika dvorana Union) ter v Mariboru dne 6. oktobra (velika dvorana Götz). Naš umetnik odhaja takoj po koncertih v Sloveniji na inozemsko turnejo, najprej v London, kjer se vrši njegov koncert že 20. oktobra. Fredprodaja vstopnic od 29. septembra naprej v Ljubljani pri anončni ekspediciji Al. Matetič (Kongresni trg 5), v Celju v knjižarni Gorčar & Leskovšek ter v Mariboru v trgovini muzikalij Josip Höfer (Šolska ulica).

Vokalni koncert »Ljubljanskega Zvona« dne 11. oktobra 1920 v Narodnem domu.

I. pokrajinska slikarska razstava. V nedeljo 26. tm. se bo otvorila ob 10. uri dopoldne in to ob vsakem vremenu v Windischerjevem salonu v Novem mestu. I. pokrajinska slikarska razstava, pod patronanco R. Jakopiča. Pri tej priliki se vabijo k otvoriti predvsem naši umetniki, ki bodo imeli popoldne istega dne na gradu Kamen ob 3. muzikaličen popoldan, kakor tudi širše občinstvo, kateremu bo nudil občajni tedenski literarni večer, ki se bo vršil točno ob 8. zvezčer v pritlični dvorani Narodnega doma, vsestranski užitek. Razstava ostane odprtta od 26. tm. do vstetege 11. oktobra in sicer vsak dan od 2. do 12. dopoldne in popoldne od 2. do 6., na kar se opozarja občinstvo iz okolice Novega mesta, kakor tudi iz ostalih dolenskih krajev.

Izprehodi po koroški Sloveniji. Spisal dr. Jos. C. Oblak. Založil in izdal »Tourist-Office«. Str. 50. — Ravnotak tuk pred plebiscitem je izšla tako lična in za vsakega zanimiva knjižica, ki jo je založil »Tourist-Office«, ki je že marsikaj storil za spoznavanje Koroške. To je že druga brošura, ki jo je spisal o koroški Sloveniji znani slovenski potopisec in turist dr. Oblak, čigar prva brošura »Koroška Slovenija« je našla splošno priznanje v listih. Ta brošura je nadaljevanje prve in opozarja pod zaglavjem »Po slovenskem Rožnu in »Naša Podjunač« na prirodne kratose koroške Slovenije, katero deli nekako v dva dela sivi Ojster (Obir), ta pravi kralj slovenske Koroške. Odveč bi bilo zdaj pisati podrobno oceno o knjižici, katero naj bi si v sedanjih dobri, ko stoji koroško vprašanje v ospredju, vsakdo prečital ter tudi res šel — na krasen izprehod po koroški Sloveniji. Ker je dodana tudi razprava o koroškem narečju, našrom značaju in poeziji ter pridejanjih tudi nekaj bisarov narodne pemi koroške, pridobiva knjiga na vsestranski zanimivost. Bodit toplo priporočena v prid koroške stvari!

Zagrebški »Dom i Svijet« prima na 18. številki prav lepe slike s sokolskega zleta v Mariboru in sicer: Slovenke v narodni nošti, ki pričakujejo sprevid, Sokoli na Glavnem trgu s praporji in sprevid, ki se pomika preko Dravskega mostu; dalje prinaša slike z razstave hrvatskega »Radišč« v Zagrebu s sliko slovenskega oddelekha za domačo obrt.

Dr. A. Breznik: Slovenski pravopis, založila Jugoslovanska knjižarna. Cena 12 K, strani 104. Naša odlična jezikoslovcev je izdal knjižico o rabi velikih črk, o razlogovanju, o pisavi sestavljenih besed, o rabi nagnalnih znamenj, o ločilih in kracicah. Na to sledi kratak slovar besed, posebno takih, ki se ne smejo rabiti in ki se jih je ogibati zaradi tujega izvora. Pri latinskih in grških besedah so sestavljeni slovenski izrazi. Knjižica je prav dobro došla ter bo vsakomur dobro služila.

Dr. Josip Mencej: Kratka srbska gramatika in čitanka. V Ljubljani, 1920. Natisnila in založila Učiteljska tiskarna. Cena knjižici 10.80 K. Str. 68. V gramatiki se obdelujejo izgovor, nglas, spregatev in sklanjatev, zajmek, predlog itd., se navajajo praktična pravila ter se dosledno primerja srbsčina s slovenščino, da je sličnost očividna. V čitanki so kratka v latinici in cirilični tiskana in tudi pisana berila, ki so jih dostavljene v prevodu manj znanje besede. Kdor predela to kratko gramatiko, si pridobi temelj, na katerem zgradi izlahka popolno znanje srbsčine: treba je le še dalje čitati in se v govoru praktično vežbat. Treba nam je še dobrega srbsko-hrvatskega slovarja. Vsi dosedanji so nedostatni in zastareli; zato opozarjam, da izda zagrebška knjižarna St. Kugli v kratkem nov, obširn rečnik, ki bo služil zlasti Slovencem.

NEMCI PROTI BOROVELJSKEMU GLAVARJU.

Celovec, 24. septembra. Nemci so vprizorili proti boroveljskemu okrajnemu glavarju dr. Ferjančiču in dr. Hacinu divjo gonijo in zahtevajo, da se jih takoj odstrani z njihovih mest, češ da sta ona odredila, da je orožništvo zasedlo lokal boroveljske organizacije Heimatsdiensta in Heimatrat ter ukazala zapleniti tamkaj se nahajajoče akte. Ti akti so se Nemcem vročili šele na intervencijo antantnih oficirjev.

Najnovejša poročila.

LLOYD GEORGE GRE V AMERIKO.

Pariz, 23. sept. Iz Washingtona se poroča, da pride meseca oktobra v Kanado Lloyd George v svrhu sestanka z vladnimi načelniki vseh angleških posestev, s katerimi se hoče posvetovati glede obnovitve angleško-japonske zveze. Konferenca se bo vršila najbrž v Vancouver. Vlada Zedinjenih držav bo povabilo Lloyd Georgea v Washington. Konferenci se pripisuje velika politična važnost z ozirom na mednarodno politiko.

POGAJANJA Z ITALIJO.

d Beograd, 24. septembra. Danes ob 10. dopoldne se je vršila seja ministrskega sveta, ki je trajala do 14. Na seji se je razpravljalo o zunanjih in notranjih vprašanjih. Reševali so tudi tekče posle. Poleg tega se je na seji razpravljalo o jadranskem vprašanju in o direktnih pogajanjih z Italijo.

— d Beograd, 24. septembra. Finančni odsek je dokončal razpravljanje o finančnem zakonu in proračunu za leto 1920/21. Vse tozadnevine odredbe so bile protokolirane in poslane finančnemu ministru. Finančni minister Kosta Stojanovič bo do torka pregledal zapisnik.

PROTI TIHOTAPSTVU.

— d Beograd, 24. septembra. V finančnem ministru izdelujejo novopravilnik, ki bi dal carinskem oblastem možnost, da uspešno pobijajo tihotapstvo na naših mejah. Med ostalimi določbami v pravilniku je tudi dolžba, da dobi vsak, kdo najde ali zasaci tihotapca, celokupno vrednost vtihotapljenega blaga.

Gospodarske vesti.

— Ljubljanski trg. Z dnem 25. septembra t. l. so slednje cene v veljavni: Slanina 50 K, riba in sal 52 K, prašičje meso II. vrste 30 K, I. vrste 32 K, kranjske klobase, pol prekajene, čisto svinske, 54 K kg za producenta, polnoma suhe 64 K kg. Brezdomno bi cene prasičem takoj padle, kakor hitro bi se ukinil izvoz. Bilo bi torej zelo na mestu, ko bi zadevo v Beogradu preštudirali in tudi ukinili potrebno, da ne spravimo cene slanini morda celo na 60 kron. — Ostalo meso stoji na prejšnjih cena. — Dobava zadostnega števila telet ljubljanskemu trgu je zelo otežljena. Zadruga mesarjev in prekajevalcev bo povečala na ljubljanskem trgu svojo stojnico za prodajo govejega mesa po 17 in 18 K. Na tej stojnici se bodo prodajali mladi prekmurski biki in telice dobre kvalitete. — Kruh se je podražil, beli na 14 K in črni na 8 K kg. — Perutnina se je pričela močnejše prinašati na trg. Par lepih piščancov stane 60 K. — Jaječ je vedno en. Na Dolenjski cesti ob dolenskem kolodvoru se je baje razvila mala jajčna borza. Prekupovalci donašajo namreč iz Dolenjskega jajca in zahtevajo zanje celo po 2.50 K za komad. Bilo bi umešno, ko bi se to družbo peljalo s spremstvom na ljubljanski trg, kjer jim nihče ne odreka primernega dobička in se jemlje vedno ozir na vse nastale težkoče v trgovini. — Krompirja posebno primanjkuje na trgu, a vpliv temu ni pritožb strani konzumentov. Nekatere stranke so že napravile poizkus plačevati krompir po 2.30 K in čez za kg, brez ozira na druge konzumente, ki ne morejo plačevati takih cen. Večina strank se preskrbi sedaj s krompircem na debelo. — Kmečki sadni trg je zelo živahen. Prihaja prav dobro sadje na trg po 2.50 K kg. — Manipulacije z mlekom so na dnevnom redu. Tako se je pripeljal slučaj da je prinesla neka prodajalka iz ljubljanske okolice na trgu mleko fabricirano iz moke. — Pritožbe radi slabec pokvarjene moke so zelo pogoste. Mislim, da vendar ne moremo zahtevati, da bi užival naš konzument daneč v Jugoslaviji kislo, grenko in povrh še drugo krušno moko, zmleti iz vseh mogočih surrogatov in povrh v milini morda še namrečno. Splošno bi bilo želeti, da bi se morala v trgovancu nekoliko dvignila, za kar drugi pošteni trgovci in občinstvo samo lahko mnogo pripomore.

— g Povisale so se trošarine (uzina) za: sladkor, pivo, kresiva, alkohol (spirit), sadno žganje, kvas. Nove cene so uvedle trošarine na: kavo, kavne nadomestke, riž, jedilno olje, fi na vina, liker, konjak, esencije za pi jače, rum, sveče, električno razsvetljivo, svetilni plin, kalcijev karbid, kisovo (ocetno) kislino in mineralne vode. Kdor ima trošarske predmete v zalogi dne 20. septembra 1920, mora v teku osmih dni, to je najkasneje do vstetege 27. septembra 1920. leta prijaviti svoje zaloge pristojnemu oddelku finančne straže in plačati razliko, oziroma novo predpisano trošarino najkasneje v nadaljnjem roku petih dni. Prijava se napravi pismeno ali ustno in obsežaj: 1) ime, priimek, bivališče in posel lastnika; 2.) vrste in količino troš. predmeta po stanju z dne 20. septembra 1920. l. 3.) navedbo mesta, kjer so ti predmeti shranjeni; 4.) popis lastnika, oziroma njegovega zastopnika in datum. Prijava je napraviti po predpisu v treh izvodih. Ker se bo pa plačevala trošarina v Sloveniji po poštnočekovnih poloznicah, zadostujeta dva izvoda. Po uradni ugotovitvi zaloge trošarskih predmetov izračuni kontrolni organ odpadajoč trošarino v kronah, izpolni poštnočekovno poloznico, glasečo se na poštnočekovni ra-

čun delegacije ministrstva za finance v Ljubljani št. 10.011 in jo izroči stranki z enim izvodom potrejne prijave. Odpadajoča vsota se plača pri najblžnjem poštnem uradu. Prijave in načnade plačila je oproščen, kdo nimata zaloge več kakor: 10 kg sladkorja, 5 kg kave, 10 kg kavnih nadomestkov, 10 kg riža, 10 litrov olja, 25 litrov piva, 5 litrov finih vin, po 5 litrov likera, konjaka in rum, 1 liter esencije za pijače, 10 kg sveč, 10 kg karbida, po 5 litrov spirita in žganja, 1 liter kislove (ocetove) kislino, po 20 litrov mineralnih vod in drugih njim sličnih vod ter jeden kilogram kvasa. Kdor ima več zaloge katerega teh predmetov, mora prijaviti vso zalogo tega predmeta in za vso zalogo plačati trošarino. V meddobju na potu se nahajajoče pošiljke se morajo prijaviti najkasneje v 48 urah po prejemu blaga. Opusčena ali netočna prijava tvori trošarski (dohodarstveni) prestopek. Poleg prikrajšane trošarine bi prestopek moral plačati globro v višini 4 do 8 skratnih zaloge. Netočna je prijava, ako znaša diferenca med prijavljeno in faktično zalogo več kakor 5%. Predmet izvršenega trošarskega prestopeka zapade brez odškodnine v korist države. Glede naknadne trošarne veljajo še tele določbe: Žarnice in kresive in strelce, ki so pred 20. septembrom 1920 instaliранi in v rabi, ne plačajo naknadne trošarine. Pivo zunaj pivovarnega plača za vsak hektoliter brez ozira na ekstraktino vsebino 16 DO v zlatu. Pivovarne in tvornice kisove (ocetove) kislino morajo organu finančne straže popisati svoje zaloge po navodilih tega or-gana.

— g Letošnja letina. Po uradnih podatkih, ki jih je zbral ministrstvo za finance, znaša letošnji pridelek pšenice 120.000 vagonov, ovs 100.000 vagonov. Pričakovati je, da bo letošnji pridelek koruze zelo dober. Ad kuga na Reki.

Borze.

— d Zagreb, 24. septembra. Devize: Berlin 197—200, Italija 510—518, London 410—415, Novi Jork 113—115, Pariz 770—790, Praga 165—166, Dunaj 35—39. Valute: dolarji 112—115, avstrijske krone 406.42, carski rubli 126—128, francoski franki 0—780, napoleondori 410—415, nemške marke 195—197, romunski leji 220—224, italijske lire 500—502, angleški funti 402, češkoslovaške krone 170—0.

— d Curih, 24. septembra. Devize: Berlin 197—200, Italija 510—518, London 410—415, Novi Jork 113—115, Pariz 770—790, Praga 165—166, Dunaj 35—39. Valute: dolarji 112—115, avstrijske krone 406.42, carski rubli 126—128, francoski franki 0—780, napoleondori 410—415, nemške marke 195—197, romunski leji 220—224, italijske lire 500—502, angleški funti 402, češkoslovaške krone 170—0.

— d Dunaj, 24. septembra. (ČTU.) Borza. Devize: Berlin 9.80, Holandija 192.60, Novi Jork 621, London 21.68, Pariz 41.80, Milan 25.60, Bruselj 44.20, Kodani 84.75, Stockholm 124.75, Kristianija 84.50, Madrid 90.75, Buenos Aires 230, Praga 810, Beograd 20.25, Zagreb 5.05, Budimpešta 2, Dunaj 2.75, avstrijske žigosane krone 2.40.

— d d Dunaj, 24. septembra. (ČTU.) Borza. Devize: Amsterdam 8000, Berlin 510.50, Curih 4100, Kristianija 3700, Kodani 3700, Stockholm 5150. Valute:

Nemške marke 504.50, romunski leji 515, bolgarski levi 880, švicarski franki 4075, francoski franki 1700, italijske lire 1090, angleški funti 850, ameriški dolarji 235, carski rubli 280.

V prostem prometu: Zagreb 247—267, Budimpešta, plažila v poštnohraničnih čekih, 96—106, plačila v žigosanih kronah 96—106, madžarske žigosane krone 96—106, Praga 402—428, Varšava in Krakov v poljskih markah 100 do 115, češkoslovaške krone 5000aki 401 do 427, češkoslovaške krone, manjši bankovci, 401—427, novi dinari 1000 do 1050.

— d Praga, 24. septembra. (ČTU.) Borza. Devize: Beograd 240, Dunaj

23.50, Zagreb 61.50. Valute: Jugoslovenski dinari 245, avstrijske krone 22.50.

Dopisi.

— Iz železničarskih krogov. Javni poziv tajniku Saveza saobračajnih in transportnih radnika in službeniku Jugoslavije g. Petriču. Glasom poročila »Ujednjjenja« št. 11 z dne 15. septembra ste v svojem tajniškem poročilu izjavili, »da je tajnik kovinarske organizacije sodružen Mihevci izjavil, da ima podatke za to, da je bila Zveza industrijev pripravljena žrtvovati K 22.000, kateri bi bila Zveza jugoslovenskih železničarjev za slučaj, ko mi vstopimo v stavko, da nam ona to stavko krši. Tudi poznajša izvajanja so glede Zveze jugoslovenskih železničarjev hudo zavita. Pozivamo Vas, da nastopite in doprinesete dokaz re-snice javno. Ravnotako pozivamo sodruga Mihevca, da naj pride z dokazi na dan. Ako tega ne storite, Vas smatramo za čisto navadnega demografa. Ravnotako pozivamo sodruga Mihevca, da pove v objavi dokaze. Po teh dokazih se bomo javno pogovorili, kdo je prodajal interes jugoslovenskega železničarstva in kdo je izdajale

Sprejem takoj zdravega in učenca krepkega učenca iz dobre hiše, ki ima veselje do trgovine. F. X. Aumana sin, Krško. 7349

Na prodaj gostilna in trgovina hiša, poslopije, konji, voli, krave, svinje, seno, žive in mrtvi fundus, 13 uralov zemlje. Posr. Rodna Gruda Karol Breznik, Celje, Dolgo polje 3. 7347

Petrolejske vrte in zaboje kupujemo (zaboj z dvema) vremena po K 58 — posamezne vrte po K 22 — franko postaja odpodjetljiva. Hrovat & Komp. Ljubljana. Poleg realcev. 7144

Proda se moderna amer. ura 8 dni idoča, suknja malo nošena v damske klobuk, nov. vse po nizki ceni in dogovor. Izve se pri vratarju hotela Tratnik. 7345

Proda se wagon starega litiga in wagon starega pločevinastega in prešanega železa. Šentjanžki premogokop And. Jakuij, St. Janž, Dolenjsko. 7348

Sesnega nakupovalca išč za takojšnji nastop Trboveljska premogokopna družba. Ponudbe se prosijo na naslov: Trboveljska premogokopna družba, oddelek za les, Ljubljana, Kuafijeva ulica 13. 7342

Franci Pleniar vladni kancelist
Ljubka Pleniar roj. Preinfalk poročena.
Litija, 25. septembra 1920.

Brzojavi: ESKOMPTA.

SLOVENSKA ESKOMPTNA BANKA

Int. telefonšt. 461.

LJUBLJANA, SELENBURGOVA ULICA STEV. 1.

INTERESNA SKUPNOST S HRVATSKO ESKOMPTNO BANKO IN SRBSKO BANKO V ZAGREBU.

Izvršuje vse bančne transakcije najkulantnejše.

DENARNE VLOGE. — NAKUP IN PRODAJA: EFÉKTOV, DEVIZ, VALUT. — ESKOMPT MENIC, TERJATEV, FAKTUR. — AKREDIKTIVI. — BORZA.

„BALKAN“

Trgovska špedičijska in komisija delniška družba. — Brzojavni naslov: „Balkansped“.

LJUBLJANA, MARIBOR, TRST, WIEN.

Spedicija vseh vrst. Sprejemanje blaga v skladišča. Zatiranjanja. Mednarodni prevozi. Selitve s patentiranimi vozovi na vse strani. Skladišče spojeno s tirom južne železnice. — I. ljubljansko javno skladišče.

Največje domače spedičijsko podjetje.

Zidno opeko (cigla) zarezani strešnik zakrivač

(dvostruki utorni crep)
nudi takoj dobavno v poljubni množini delniška družbaZdružene opekarne, Ljubljana (preje Vidic - Knez).
Na željo se pošlje takoj popis in ponudba.

Raznovrstno manufaktурно blago

po najnižjih cenah

Josip Ravnikar, Ljubljana,
Kolodvorska ul. 26. (Vhod skozi vežo).

Samonadebelo!

Naročite!

V teku 10 dni prispe večja množina

dežnih plaščev

vseh števil od 44 — 56 v raznih oblikah za dame in gospode.
Izdelek in kakovost švicarska v ceni od K 900. — do K 1050:
za komad. **Zajamčeno nepremičljivo!** Naročila sprejema.

Prva kranjska razposiljalnica

Schwab & Bizjak, Ljubljana, Dvorni trg 3.
Pri poštnih naročilih zadostuje samo navedba številke.

Prodaja se še malo rabljen

bencinov motor

tvrdke Benz z 8 HP. Motor je montiran na vozlu. — Ravnotam se prodaja

motorno kolo

21/2—3 HP s popolnoma novo pnevmatiko in še malo rabljen. Ogleda se lahko
pri A. Rojec v Št. Vidu na Dolenjskem, kjer se dobe tudi potrebna
pojasnila.

Preoblikujejo se vse vrste klobukov

za dame in gospode v preoblikovalnici in izdelovalnici

P. Barborič, Ljubljana,
Mestni trg.

Velika izbira damskega klobukov, trakov, umetnih cvetlic za svatbe itd.

Črna pletenina, pocinkana železna pletenina, cinkova
in bela pletenina, žica, betonsko okroglo železo, plošča,
okroglo, kotovno, kvadratno, U-železo itd. Nosilec,
valovita pletenina, surova in pocinkana, žloniki!

Tekote dobavljajo prima tvorniške kvalitete

Ad. Löw & Sohn, Eisen- und Metall-
werke,
Ma. Lanzendorf bei Wien. Abt. Blech- u. Eisengroßhandlung.

Centralna pisarna:

WIEN, X., Absbergg. 17. — Telefon 55384 in 53257.

Smješten naslov za pisanje: Ad. Löw & Sohn, Wien, X.

Brzojavi: Adlöwsohn Wien 75

Naznanilo.

Občinstvu se naznana, da je prva dunajska
pralnica in svetlolikalnica
zopet odprta in se priporoča za nadaljnjo naklonjenost.

J. Pirš, Ljubljana, Kolodvorska ul. 8, nasproti hotela Štrukelj.

Jadranska montanska družba d. z o. z.

LJUBLJANA, Zvonarska ulica 5. (N) Telefon št. 9.
Brzojavi: „Montana“. Prodaja in kupuje na debelo
vse vrste kovin, rudnin in kemikalij ter vse industrijske izdelke, spadajoče v rudarsko, fužinarsko in
kemijsko stroko.

Cosulich-Line

Trst-Amerika
New - York - Buenos - Ayres - Rio di Janeiro Santos - Montevideo.
Brezplačna pojasnila in prodaja vozilnih listov za potnike iz Slovenije edino le pri:Simon Kmetec,
Ljubljana, Kolodvorska ulica 26.

Nova partija

gonilnih iermenov

došla.
Dobavlja: „Drava“ lesna trgovska in industrijska delniška družba
Maribor.

Odvetniška pisarna

dr. Karla Kodermanna

v Mariboru se je preselila
na Aleksandrovo testo št. 12 (ob vogalu Sodne ulice).

- Šivalni stroji dospeli -

za obrtno in rodbinsko rabo v vseh oprema. Istotam se
dobi vse posamezne dele, igle in olje, potrebščine za šivilje, kro-
jače in čevljarje.

Josip Petelinec, Ljubljana, Sv. Petra nas. 7.

Strojno i cilindersko ulje

prima amerikansko te auto ulje, benzin, tovotnu mast,
sirov ulje

petroleum rafinirani (ne destilat)

prodaje na malo i veliko

HERKULES K. D.

ZAGREB, Ilica 65. 7106

Telefon 23-38. Telefon 23-38. Telefon 23-38.

Naprodaj na Stajerskem:

lep posestvo, 77 oral njiv in travnikov, 2300 sadon. vrt, park, 2 oralia
in vinograda, 35 oralov gozd z 12.000 m³ lesa za sekanje, gospodarska hiša 10
sob gosp. poslopje, lepa industrija za kislo vodo, promet 400.000 steklenic po
1/2 l na 4 milijone steklenic, prometna mogočnost, hiša s 5 sobami, kontor,
kleti basen za kislo vodo, kovačnica etc. telefon interurb. v pisarni in gosp.
hiši in 16 drugih objektov blizu železnice, dobro koristnosno. Veleposestvo
(123 ha) 70 ha la travnik in njive 83 ha gozd tudi za industrijo, voda
sila do 200 HP, izrabljiva, opekarne, fundus, 3 konji, 30 glav govedi, 50
ovac, 20 svinj, gosp. hiša, gospod. poslopje novo, pohištvo kakor stoji in leži,
motor, stroji in drugi fundus. — Lepo posestvo pri Celju 25 oral. vila
7 sob živi in mrtvi inventar, pohištvo, lepa lega. — Umetni mlinit na valjce
8—10 vag na mesec z vodno silo in druga velikota in mala posestva, gradovi,
hiše, gozd z 90 oral. z lepo vilo 5 minut od kolodvora, industrija za cementne
izdelke. Posreduje „Rodna Gruda“ Karol Bremek, Celje, Bolgopolje nr. 3.

Vino

dalmatinsko, banatsko, srijemsko bijelo i crno
SLJIVOVICE
prodaje samo na veliko TOMASOVIĆ I VIS-
KOVIĆ, Zagreb, Palmotićeva ul. 22. Telefon
13-58. Brzojavi: Tomavis — Zagreb. 5454Karbolinej, katran, strešno lepenko, lesni cement
(katr. smolo), asfalt, izolirne plošče, watproof (à
la cerasit), štukaturo, apno, opeko, portland cement
in vse druge gradbene potrebščine po možnosti najhitreje dobavilaLjubljanska komercijalna družba — Ljubljana,
Bleweisova c. 18. — Telefon 408. 7148

Naznanjam, da otvorim s 1. oktobrom 1920

vinotoč čez cesto

v Ljubljani, Gledališka ul. št. 2.

Se priporočam

Peter Krisch.

Istotam se prodaja omare in posteje.

7821

30.000 parov

la popolnoma usnjatič čevljev

amer. oblike, izdelek firme F. L. Popper v Chrudimi. Polovico
moških polovico ženskih čevljev, 60% govejega boksa, 20% bok-
kalfa, 20% Pretoria, prvovrstno blago, se točno in ceno odda iz
Čehoslovaške. Pošlje se v zaboljih. Vprašanja na: Čehoslovaška
industrija usnja (kože) d. z o. z. Praha II (2000) Brzojavi:
Kožekup, Praha.Charles Prince
Ljubljana

Manufaktura

Zaloga Turjaški trg 1.
Pisarna: Židovska ulica št. 14.

Nc I. 184/20

7318

Prostovoljna javna dražba nepremičnin.

Na prošnjo Alojzija Vrhovca iz Ljubljane se bode prodajala
dne 5. oktobra 1920 ob 9. uri dopoldne na licu mesta v Ljubljani,
Poljanska cesta št. 81, na prostovoljni javni dražbi spodaj navedena
nepremičnina kot celota za izkljenco ceno 250.000 kron.Ponudbe pod izkljenco ceno se ne sprejemajo. Zastavne pravice
glede terjatev, ki so na nepremičnini vknjižene ostanejo up-
nikom nedotaknjene. Prodajalec si pridrži rok 8 dñij za pomisiek
ali prodajo odobri ali ne.Kupec ima pred začetkom dražbe položiti kot vadij 10%
izkljene cene.Ostatni dražbeni pogoji se lahko upogledajo pri sodišču ali v
pisarni sodnega komisarja g. notarja Aleksandra Hudovernika v
Ljubljani, Šodna ulica 6.Predmet dražbe je posestvo pod vl. št. 189 d. o. mesto
Ljubljana, obstoječe iz:
parc. št. 157, hiša št. 79 (nova hiša št. 81) na Poljanski cesti v
obsegu 1 a 29 m², št. 80/1 njiva, 67 a 59 m², št. 80/3 njiva 7 a
26 m².

V Ljubljani, dne 23. septembra 1920.

Važno!

Važno!

Gospod Ivan Zibilic, veleposestnik in veletrgovec v Aleksandriji —
Egiptu naznana vsem cenj. jugoslov. trgovcem, industrijskim pod-
jetnikom ter izvoznim in uvoznim družbam vladno, da je priprav-
ljen dajati najkulantnejše in najzanesljivejše vsakovrstne informacije
in podatke osebno glede izvoza in uvoza iz Egiptom in to vsaj za
toliko časa, dokler ne bodo urejena poslovanja z jugoslovenskim
konzulatom odnosno trgovskimi zbornicami. Gospod Zibilic je ro-
dom Dalmatinec, goreč jugoslovenski rodojub, kateri uživa osebno v
evropskih kolonijah kot predsednik jugoslovenskih društev itd. v
Aleksandriji najvišje čisljenje in priznanje, kajti ta mož biva v tej
tujini že nad 50 let. — Vsa tozadnja pojasnila daje tukajšnja

tvrdka

Charles Prince

trgovina z manufakturo na debelo, Turjaški trg št. 1, pisarna
Židovska ulica št. 1, I. nadstropje.

7135

Christoph & Unmack d. d. glavno obratovališče Niesky, Oberlausitz (Gornja Lužica).

Postranska obratovališča: Černhausen na Cehoslovaškem in Kopenhagen (Kodani) 5527

se priporoča za kratkodobno izdelavo enodružinskih, dvedružinskih in večdružinskih hiš po Dökkerejevem sistemu. — Vlo in stanovanjske hiše bločne oblike vseh slogov, dalje
industrijske stavbe, velikanske tvorniške delavnitske lape, prekrovja za kolodvore, klavnice, tržnice, mostovi, strojnice, gledališča za kino, razstavne dvorane, garaže, cerhene strehe, vodne
naprave, bolnice po paviljonskem sistemu itd. Strešni stoli brez motečih opor. — Cenj. vprašanja na upr. Slov. Naroda pod Christoph & Unmack, A. G. — Več v besedilu lista.

Huto-

mobilni in kolesa
njih deli in oprema
pnevmatika
garaža in delavnica

J. GOREC

Ljubljana,
Gospodarska c. 14
Vegova ulica št. 8.

KLAVIRJE Feliks Povše
Ljubljana,
Tržaška c. 45,
uglašuje in popravlja klavirje solidno
in točno. Gre tudi na deželo. 7051

Sprejmejo se:

trgovski pomočnik, železnar,
krajgovodja, samostojen delavec,
zmožen slovenske

in nemške korespon- včinor, kateri mora razumeti tudi vsa polje-
dence, s prakso; delska dela, starejša moč, oženjeni
imajo prednost. Reflektanti, le solidne in resnejše moči, naj po-
šljajo svoje ponudbe s prepisi izpričeval in zahtevkom plače pri
prostem stanovanju in hrani na tvrdko A. DULAR, Slovenjgradec.

uglaševalce glasovirjev in trgo-
vec z glasblili
Ljubljana, Wolfova ul. 12

Obl. konces. informačni zavod

„Drago Reseljak..“

Ljubljana, Cankarjevo nab. 5
dobavlja vse kreditne in privatne infor-
macije v tu in inozemstvu. V abone-
mentu ter posamezno cene zmerne

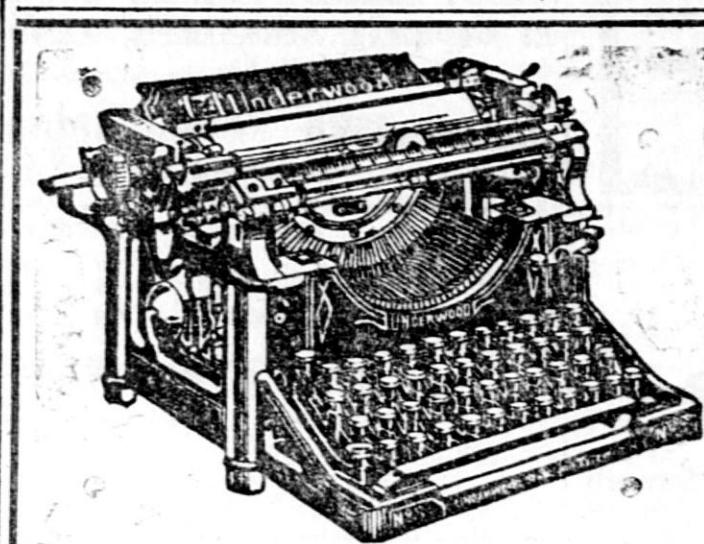
PFAFF
šivalne stroje
PUCH
vozna kolesa
plašče in cevi
priporoča
Ign. Vok
Ljubljana, Sodna ul. 7.

(Graphit Schmelzriegel) od 2 do
150 kg vsebine za topiljenje zla-
ta, bakra, medi in drugih kovin
prvorazredne marke: **J. FANTA**

PATENT. Generalno skladisče
za kraljestvo SHS pri tvrdki**Schreiber i Friedrich**veletrgovina kovin in kovinarskih
produkrov, Zagreb, Vlaška u. 22Stalno skladisče grafitka za topil-
nice vseh vrst kovin in medene
ploščevine, bakrenih in medenih
cevi, okovov za stavbe in pohišt-
vo, orodja ter železnega in ko-
vinarskega blaga.

6448

Glavno zastopstvo za:
UNDERWOOD
pisalni stroj in
OPALOGRAPH
razmnoževalni aparat
THE REX CO., Ljubljana
Gradišče štev. 10.
Moderno urejena popravlilnica za vse pisarniške stroje.

čevlji
tovarne

Peter Kožina & Ko

Tržič

se prodajajo radi
začasne opustitve
obrata, dokler traja
zaloga, po znatno
znižanih cenah **na
debelo in drobno.**

Izdelki zajamčeni samo
iz najboljšega usnja

Zaloga:

Ljubljana, Breg št. 20.

Pri naročilih naj se sklicuje
na oglaš v „Slov. Narodu“.

KAVARNA
„LEON“ Stari trg
Hr. 30.

Kavarno sva na novo elegantly ope-
mila ter se priporočava za obilen poset.
— Na razpolago električen klavir.
Z velespoštovanjem

Leo in Fani Pogačnik.

Skaboform se zopet dobiva!

Proti srbenju, svrabu, lisajem, nečistotam vože zahtevajte v najbližnji lekarni
preizkušeno in zdravniško priporočeno

dr. Flescha originalno Skaboform. mazilo.
Ne maže, ne pušča barve, brez duha. Po viterjanu puder „Skaboform“. Dobija-
va se po vseh lekarnah. Generalna zaloga za Ljubljano in okolico
Rih. Sušnik, „pri Zlatem jelenu“ IV. Marijin trg.

Domača tvrdka.

Solidne cene.

Gričar & Mejač

Ljubljana, Prešernova ulica 9.

Velika izbira storjene **obleke** vseh vrst za
gospode, dame in otroke. — Zaloge vsakovr-
stnega **blaga** za moške obleke, **površnike** in
suknje, dalje **beta** za krojače v kosih in
na metre.

Najnovejši kroji.

Točna postrežba.

Nepremičljivi dežni plašči iz pristnega angleškega
Waterproof cloth

se dobijo pri tvrdki
A. & E. Skabernè
Ljubljana, Mestni trg štev. 10.

Modni salon
Stuchly - Maške
LJUBLJANA,
Zidovska ul. 3, Dvorski trg 1.
Priporočam veliko izbiro najnovejših modelov, aviljenih
klebukov, čepic in slaminikov za dame in deklice.
Popravila točno in ceno.

Živini klebuki vedno v
zalogi.

Tovarna Barva
Jos. Reich Kemično čisti obleke.

Ljubljana, Poljanski nasip 4. **Svetlolika** ovratnike, zape-
Podružnica: Selanburgova ul. 3

Podružnice
Maribor Novomesto Kočevje
Gospodarska ul. 38. Glavni trg štev. 39.

Generalno reprezentanco slovite znamke
THE FOR EVER SHOE
ima trgovina s čevlji
J. BLAS
Ljubljana, Pod Trančo št. 2.
postaja cestne železnice. (Prej Miklošičeva cesta 16.)

Velika zaloge inozem. blaga. Najsolidnejši izdelek. Konkurenčne cene.
Naročila z dežele izvrši se točno.

LJUBLJANSKA KREDITNA BANKA U LJUBLJANI

Brzognavni naslov: Banka Ljubljana.

Delniška glavnica 50,000.000— kron.

Stritarjeva ulica štev. 2.

Rezervni zaklad 45,000.000— kron.

Telefonska številka 261 in 413.

Glavnica z rezervami 95,000.000— kron.

Podružnice v Splitu, Celovcu, Trstu, Sarajevu, Gorici, Celju, Mariboru, Borovljah ter ekspozitura v Ptiju.

Izvršuje vse bančne posle najkulantnejše.

Sprejema

vloge na knjižice in tekoči račun
proti ugodnemu obrestovanju

Kupuje in prodaje vse vrste vrednostnih papirjev, valut
in dovoljuje

vsakovrstne KREDITE